

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Savienības
struktūrfondi un
Kohēzijas fonds

LATVIJAS-ŠVEICES SADARBĪBAS PROGRAMMA
LATVIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME

Iceland
Liechtenstein
Norway grants grants

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Informatīvais ziņojums par

Kohēzijas politikas Eiropas Savienības fondu investīciju aktualitātēm līdz
2018. gada 31. decembrim un 2019. gada februāra ikmēneša operatīvā
informācija

Satura rādītājs

1. Kopsavilkums	7
2. ES fondu finansējuma ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību.....	8
3. 2007. – 2013. gada plānošanas perioda pēcuzraudzība	11
4. 2014. - 2020. gada plānošanas perioda ES fondu investīciju aktualitātes.....	13
5. EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu investīciju progress	37
6. Projektos konstatētie pārkāpumi ar finansiālu ietekmi.....	40
7. ES fondu vadības un kontroles sistēma	44
8. Kohēzijas politika pēc 2020. gada (2021. - 2027. gada plānošanas periods).....	46

Saīsinājumi

AI	-	ES fondu atbildīgā iestāde
ALTUM	-	AS “Attīstības finanšu institūcija Altum”
APIA	-	Atklāta projektu iesniegumu atlase
CFLA	-	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
CSP	-	Centrālā statistikas pārvalde
Delna	-	Sabiedrība par atklātību – Delna
DME	-	4.2.1.1. pasākums “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu dzīvojamās ēkās”
DP	-	Darbības programma “Izaugsme un nodarbinātība”
DSF	-	Divpusējais sadarbības fonds
EK	-	Eiropas Komisija
ERAF	-	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	-	Eiropas Savienība
ESF	-	Eiropas Sociālais fonds
ES fondi	-	Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds
EM	-	Ekonomikas ministrija
FM	-	Finanšu ministrija
FS	-	Finansējuma saņēmējs
IKT	-	Informāciju un komunikāciju tehnoloģijas
IKP	-	Iekšzemes kopprodukts
IPIA	-	Ierobežotās projektu iesniegumu atlases
ITI	-	Integrētās teritoriālās investīcijas
IZM	-	Izglītības un zinātnes ministrija
IUB	-	Iepirkumu uzraudzības birojs
JNI	-	Jauniešu nodarbinātības iniciatīva
KF	-	Kohēzijas fonds
KP	-	Konkurences padome
KP VIS	-	Kohēzijas politikas vadības informācijas sistēma
KNAB	-	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
LDZ	-	VAS “Latvijas dzelzceļš”
LM	-	Labklājības ministrija
LIAA	-	Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
Lielie projekti	-	Projekta attiecināmās izmaksas lielākas par 50 milj. <i>euro</i> un par kuru gala lēmumu pieņem EK

Likums	-	ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. - 2020. gada plānošanas perioda vadības likums
MK	-	Ministru kabinets
NVA	-	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	-	Nevalstiskā organizācija
n+3	-	saistību atcelšanas princips attiecībā uz maksājumu pieteikumos Eiropas Komisijai pieprasāmo summu ¹
PV	-	Prioritārais virziens
PSKUS	-	VSIA “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca”
RBP	-	Rīgas Brīvostas pārvalde
Regula Nr. 1303/2013	-	Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr.1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par ERAF, ESF, KF, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par ERAF, ESF, KF un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr.1083/2006
RI	-	ES fondu, EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu revīzijas iestāde
RS	-	Rīgas pašvaldības SIA “Rīgas satiksme”
SAM	-	Specifiskais atbalsta mērķis
SI	-	ES fondu sadarbības iestāde
SIA	-	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SM	-	Satiksmes ministrija
SELK	-	Saeimas Eiropas lietu komisija
TM	-	Tieslietu ministrija
UK	-	Uzraudzības komiteja
VARAM	-	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VAS	-	Valsts akciju sabiedrība
VI	-	ES fondu, EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu vadošā iestāde
VSIA	-	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
VSS	-	Valsts sekretāru sanāksme
VM	-	Veselības ministrija

¹ Regulas Nr. 1303/2013 136.panta 1.punkts: Komisija atceļ saistības jebkurai darbības programmas summas daļai, kas nav izmantota avansa un starpposma maksājumiem vai par kuru līdz 31. decembrim trešajā gadā pēc programmas budžeta saistību gada nav sagatavots maksājuma pieteikums saskaņā ar 131. pantu, vai par kuru nav iesniegts maksājuma pieteikums saskaņā ar 135. pantu (N+3 princips)

VVD - Valsts vides dienests

Citas definīcijas un skaidrojumi:

80.00.00 programma - 80.00.00 “Nesadalītais finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”

Finanšu disciplīnas nosacījumi - 2018. gada 26. jūnijā MK apstiprināti grozījumu MK 2014. gada 16. decembra noteikumos Nr. 784 "Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu 2014. – 2020. gada plānošanas periodā" 50.-52.p., īpaši 51.3 “Ja sadarbības iestāde konstatē samazinājumu iepriekšējā kalendāra gadā faktiski veikto izdevumu un sadarbības iestādē iesniegto maksājuma pieprasījumu apjomā vairāk nekā par 25 % no šo noteikumu 51.2 punktā noteiktajā kārtībā aktualizētā plānoto maksājuma pieprasījumu iesniegšanas grafikā paredzētā, tā samazina Eiropas Savienības fonda un valsts budžeta līdzfinansējumu, ja tāds projektā ir paredzēts, par starpību, kas pārsniedz 25 % no plānoto maksājuma pieprasījumu iesniegšanas grafikā paredzētā. ...” Savukārt izņēmuma gadījumi norādīti 51.4 punktā.

Ziņojumā ir izmantoti specifisko atbalsta mērķu un to pasākumu saīsinātie nosaukumi. Ar pilnajiem nosaukumiem var iepazīties ES fondu tīmekļa vietnē ES fondu tīmekļa vietnē:

- sadaļa: ES fondi 2014-2020 → Plānošana → Plānošanas dokumenti (tabulas 15.ieraksts): <http://www.esfondi.lv/planosanas-dokumenti>.

Detalizētāka informācija par finanšu progresu, kā arī maksājumu plānu izpildi katru mēnesi tiek apkopota un iesniegta MK ar operatīvo pārskatu par ES Kohēzijas politikas fondu investīciju ieviešanas statusu. Aktualitātes, kas ziņotas ar ikmēneša ziņojumiem, netiek atkārtotas šajā ziņojumā. Detalizēta informācija par finanšu progresu un plānu izpildi, t.sk. par finanšu instrumentiem, neizlietoto (brīvo) finansējumu pieejama ES fondu tīmekļa vietnē:

- sadaļa ES fondi 2014 - 2020 → Ieviešana → Ieviešanas progress:

<http://www.esfondi.lv/finansu-un-raditaju-plani-to-izpilde>;

- sadaļa ES fondi 2014 - 2020 → Ieviešana → Ieviešanas plāni un to izpilde → 2018. gads: <http://www.esfondi.lv/2018.gads>;

Informācija par rādītājiem un sasniegtajām vērtībām:

- sadaļa ES fondi 2014 - 2020 → Ieviešana → Ieviešanas plāni un to izpilde → Rādītāji: <https://www.esfondi.lv/raditaju-plani-un-sasniegtas-vertibas>.

Ziņojumi, pārskati, dažādas publikācijas un prezentācijas regulāri pieejami ES fondu tīmekļa vietnē:

- ziņojumi pieejami: sadaļa Materiāli un ziņojumi → ES fondu ziņojumi Ministru kabinetam: <https://www.esfondi.lv/zinojumi-Ministru-kabinetam>;
- VI prezentācijas: sadaļa Materiāli un ziņojumi → Publikācijas un prezentācijas → <http://www.esfondi.lv/prezentacijas>.

Informācija par ES fondu izvērtēšanas jautājumiem 2014. – 2020. gada plānošanas periodā, t.sk. izvērtēšanas plāniem, izvērtēšanas ziņojumiem, vadlīnijām un metodiskajiem materiāliem, pieejama ES fondu tīmekļa vietnē:

- Sadaļa: Par ES fondiem → Izvērtēšana: <https://www.esfondi.lv/es-fondu-izvertesana-1>.

Aktuālā projektu iesniegumu atlasu informācija:

- CFLA tīmekļa vietnē, sadaļa: ES fondi 2014 – 2020 → projektu iesniegumu atlases: <https://www.cfla.gov.lv/lv/es-fondi-2014-2020/izsludinatases>.

1. Kopsavilkums

2018. gadā Latvijas ekonomikas izaugsme saglabājusies 2017. gadā sasniegtajā augstajā līmenī, gada pirmajos trīs ceturkšņos veidojot 4,7 %. Līdzīgi kā 2017. gadā izaugsmi nodrošināja labvēlīgā situācija Latvijas ārējos tirgos, kā arī investīciju aktivitātes pieaugums un būvniecības nozares straujā attīstība, paātrinoties ES fondu ieplūdei ekonomikā.

Kohēzijas politikas ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas periodā līdz 2019. gada februārim ES fondu investīciju iespējas ir **1 280 projektu līgumiem par 4,4 mljrd. euro kopējām attiecināmajām izmaksām**, t.sk. 3,3 mljrd. euro ES fondi jeb 74,3 % no pieejamā ES finansējuma 4,4 mljrd. euro. Intensīvu projektu atlasu rezultātā ik ceturksni ievērojami pieaug jaunu uzsākto investīciju projektu skaits ar nozīmīgu plānoto investīciju apjomu. Pabeigti ir 126 projekti ar 261,5 milj. euro ES līdzfinansējumu ceļu būvniecības, ēku energoefektivitātes, degradēto teritoriju revitalizācijas, izglītības iestāžu infrastruktūras uzlabošanas jomās. Kopš plānošanas perioda sākuma 2014. gadā līdz 2019. gada februārim investīcijām **ES atbalsta maksājumi veikti par 1,3 mljrd. euro** (28,5 % no kopējā pieejamā) un no tā **puse – 610,0 milj. euro - veikta tieši 2018. gadā**. Īpaši 2018. gadā projektu ieviešana ir ievērojami dinamiskāka, par ko liecina arī 2018. gada valsts budžeta izdevumi ES fondu projektu investīcijām kopā 719,4 milj. euro, kas ir par 80,0 % vairāk nekā 2017. gadā. 2019. gada sākumā saglabājas pozitīvas investīciju tendences. Attiecīgi valsts **budžeta ieņēmumos līdz 2019. gada februārim no EK jau saņemti kopā 776,6 milj. euro** (17,6 % no kopējās ES fondu “aploksnes”). Tāpat, nodrošinot ES fondu investīciju portfeļa efektīvu pārvaldību, lai Latvijai 2018. gadā netiktu piemērota ES saistību automātiska atcelšana (ikgadējais “n+3” princips), EK sertificējamo izdevumu kumulatīvais mērķis līdz 2018. gada beigām par 116,0 % bija izpildīts jau septembra beigās, bet kopumā līdz 2018. gada beigām sertificēti 868,0 milj. euro, 2018. gada noteikto mērķi pārpildot par 225,0 milj. euro. Tādējādi ar pārliecību ir nodrošināts pietiekams ES fondu investīciju temps Latvijā. Tāpat, veicot efektīvu risku pārvaldību un sadarbību ar Latvijas atbildīgajām iestādēm un EK, kā arī tiešā un mērķtiecīgā sadarbībā ar projektu īstenotājiem intensificējot naudas plūsmas, ir būtiski mazināti riski 2018. gada snieguma ietvara mērķu nesasniegšanai vairākās prioritātēs (galvenokārt, energoefektivitāte, sociālā joma, t.sk. veselība, izglītība, vide). Provizoriskie snieguma ietvara rezultāti būs pieejami 2019. gada aprīlī, kad tiks iesniegti, izskatīti un apstiprināti vēl iespējamie maksājumi. Gala lēmumu pieņems EK līdz 2018. gada 31. augustam.

Paralēli esošā perioda investīciju veicināšanai FM aktīvi veido Latvijas pozīciju par **Kohēzijas politiku pēc 2020. gada**, iesaistot nozaru ministrijas, sociālos un sadarbības partnerus koordinētai un kopīgai nacionālo interešu aizstāvībai.

Lai turpmākos gadus Latvija varētu baudīt jaunu un ilgtspējīgu investīciju ieplūdumu fokusētās jomās un turpinātu stiprināt divpusējās attiecības ar donorvalstīm **EEZ un Norvēģijas grantu finansējuma 2014. – 2021. gada periodā**, Latvijas atbildīgās iestādes turpina programmu koncepciju un citu saistošo dokumentu izstrādi un skaņošanu ar nacionāliem un donoru sociāliem un sadarbības partneriem, tai skaitā ar Nevalstisko organizāciju un MK sadarbības memoranda īstenošanas padomi. Investīciju programmām, ko administrēs Latvijas iestādes, līdz 2024. gada beigām paredzēts finansējums 99,4 milj. *euro* (EEZ/Norvēģijas grants 85,4 milj. *euro*, valsts budžeta līdzfinansējums 14,0 milj. *euro*) sešām programmām (Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana; Korekcijas dienesti; Pētniecība un izglītība; Klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās tām un vide; Uzņēmējdarbības attīstība, inovācijas un mazie un vidējie uzņēmumi; Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība), kā arī programmu pārvaldībai un DSF iniciatīvu īstenošanai. Programmu apstiprināšana un attiecīgo nacionālo normatīvo aktu un citu saistošo dokumentu izstrāde turpināsies 2019. gadā, paredzot investīciju projektu īstenošanas aktīvu posmu turpmākos gadus.

Lai nodrošinātu iespējami efektīvāku publisko līdzekļu pārvaldību un informētību par Kohēzijas politikas ES fondu, EEZ un Norvēģijas līdzfinansēto investīciju progresu un rezultātiem, FM turpina regulāri informēt Saeimas komisijas un valdību, kā arī plašāku sabiedrību par investīciju progresu un risku novērtējumu, nepieciešamības gadījumā sniedzot priekšlikumus.

2. ES fondu finansējuma ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību²

Saskaņā ar CSP datiem, Latvijas IKP 2018. gada pirmajos trīs ceturkšņos, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo laika periodu, bija palielinājies par 4,7 %. Tas bija vēl nedaudz straujāks pieaugums nekā 2017. gadā, kad ekonomikas izaugsme sasniedza 4,6 %, kas bija straujākais pieaugums pēdējo sešu gadu laikā. Līdzīgi kā 2017. gadā, ekonomikas izaugsmi 2018. gadā nodrošināja labvēlīgā

² Ziņojumā ir apskats par makroekonomiskās situācijas attīstību, ietverot 2018. gada I ceturksni un pēdējos pieejamos datus par 2018. gada II ceturksni. ES fondu ietekmes analīze balstās uz 2010. gada salīdzināmajām cenām un veikta ar FM modeli, uz SIA "Projektu un kvalitātes vadība" pētījuma par izpēšanas efektu un publiskā kapitāla elastību Latvijā rezultātu pamata (<http://www.esfondi.lv/page.php?id=1104>).

situācija Latvijas ārējos tirgos, kā arī investīciju aktivitātes pieaugums un būvniecības nozares straujā attīstība, paātrinoties ES fondu ieplūdei ekonomikā.

Saskaņā ar FM novērtējumu uz 2019. gada sākumu, ES fondu investīcijas 2018. gadā IKP izaugsmi palielināja par 1,4 procentpunktiem. Faktiskā ietekme, kad būs zināmi visi makroekonomiskie dati par 2018. gadu, varētu būt augstāka. ES fondu investīciju novērtētā pozitīvā ietekme balstās uz 2018. gada pirmās puses statistiskajiem datiem un 2018. gada rudens reālā IKP prognozi 2018. gadam, kas ir 4,2 %. Taču reālā IKP izaugsme 2018. gada pirmajos trīs ceturkšņos bija straujāka, t.i. 4,7 %. 2018. gadā bija ievērojama investīciju intensitāte 2014. - 2020. gada ES fondu plānošanas perioda ietvaros – valsts budžeta izdevumi ES fondu investīciju projektiem 2018. gadā bija 719 milj. *euro* pretstatā 404 milj. *euro* 2017. gadā. Lielāka ES fondu investīciju plūsma radīja multiplikatora efektu kopējā investīciju aktivitātē valstī. Saskaņā ar CSP datiem investīciju apjoms tautsaimniecībā 2018. gada trīs ceturkšņos faktiskajās cenās pieauga par 17,9 %, salīdzinot ar attiecīgo periodu 2017. gadā. Nominālā izteiksmē fiksētais pieaugums ir ekvivalents 705 milj. *euro*. Neskatoties uz to, ka ES fondu investīciju apjoms 2018. gadā būtiski audzis, pozitīva ietekme uz tautsaimniecību saglabājas nemainīga vai nedaudz ir samazinājusies, salīdzinot ar ietekmi 2017. gadā. Tas ir skaidrojams gan ar investīciju izspiešanas efektu, gan ar citiem faktoriem, piemēram, straujāku importa kāpumu par eksportu, kas rezultātā negatīvi ietekmē IKP apjomu. Tas ir saistīts ar noturīgu privātā patēriņa pieaugumu un augstu būvniecības darbu intensitāti, kas būtiski arī palielināja importu un arī ārējās tirdzniecības deficītu. 2018. gadā trīs ceturkšņos preču un pakalpojumu eksporta vērtība palielinājās vien par 2,7 %, kamēr imports bija par 5,5 % augstāks, salīdzinot ar 2017. gada attiecīgo periodu. Tādējādi ārējās tirdzniecības deficīts ir palielinājies no 457 milj. *euro* līdz 788 milj. *euro*. Saskaņā ar modelēšanas rezultātiem, ES fondu investīcijas Latvijas preču un pakalpojumu eksportu 2018. gadā būs palielinājušas par aptuveni 0,5 procentpunktiem, bet importu par 1,5 procentpunktiem.

Aplūkojot ekonomikas attīstību nozaru griezumā, 2018. gada pirmajos trīs ceturkšņos lielāko devumu kopējā IKP izaugsmē nodrošināja būvniecības nozares pieaugums par 21,9 %, kas saistīts ar straujāku ES fondu ieplūdi, kā arī privāto investīciju aktivitātes pieaugumu. No citām nozarēm lielākos ieguldījumus ekonomikas izaugsmē trīs ceturkšņos deva informācijas un komunikācijas pakalpojumu, transporta un tirdzniecības nozares. Samazinājums 2018. gada pirmajos trīs ceturkšņos fiksēts tikai finanšu pakalpojumu nozarē, kas salīdzinājumā ar 2017. gada attiecīgo periodu piedzīvojusi kritumu par 9,0 %, samazinoties nerezidentu apkalpošanai banku sektorā. No izlietojuma puses, tāpat

kā 2017. gadā, 2018. gada trīs ceturkšņos strauju izaugsmi sasniedza bruto pamatkapitāla veidošana, palielinoties par 15,4 %. Vienlaikus ar investīcijām spēcīgi pieauga arī privātais patēriņš - par 4,5 % un sabiedriskais patēriņš - par 3,9 %, savukārt eksporta pieaugums kļuva lēnāks, veidojot 2,7 %. Latvijas kopējais preču eksports faktiskajās cenās 2018. gada 11 mēnešos, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, palielinājās par 8 %. Pieauguma temps pēdējos mēnešos pakāpeniski bija zemāks. Preču eksporta kopējo pieaugumu 11 mēnešos visvairāk veicināja koka un koka izstrādājumu eksporta pieaugums par 17,7 %, mehānismu un ierīču eksporta pieaugums par 10,7 % un metālu un to izstrādājumu eksporta pieaugums par 14,2 %. Pakalpojumu eksports faktiskajās cenās 2018. gada pirmajos trīs ceturkšņos bija par 7,1 % lielāks nekā pirms gada, tajā skaitā transporta pakalpojumu eksports palielinājies par 3,3 %, tūrisma pakalpojumu eksports – par 7,2 %, bet pārējo pakalpojumu eksports – par 11,1 %.

Ekonomikas izaugsmei paātrinoties, 2018. gadā straujāka kļuva bezdarba samazināšanās. 2017. gadā bezdarba līmenis pēc darbaspēka apsekojuma datiem bija samazinājies par 0,9 procentpunktiem līdz 8,7 %. 2018. gada pirmajos trīs ceturkšņos bezdarba līmenis pazeminājās līdz 7,6 % un bija par 1,3 procentpunktiem zemāks nekā attiecīgajā laika posmā pirms gada. Tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits 2018. gada pirmajos trīs ceturkšņos palielinājās par 1,9 % līdz 909,2 tūkst., kamēr divus iepriekšējos gados nodarbināto skaits praktiski nebija pieaudzis. Līdz ar augošo pieprasījumu un darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanos atsevišķās nozarēs un profesijās 2018. gadā jau bija vērojams strādājošo skaita trūkums. NVA reģistrēto brīvo darba vietu skaits pēdējā gada laikā gandrīz divkāršojās, 2018. gada novembra beigās veidojot 23,3 tūkst. 2018. gadā straujāks kļuva arī vidējās bruto darba samaksas pieaugums, paātrinoties no 7,9 % 2017. gadā līdz 8,4 % 2018. gada pirmajos trīs ceturkšņos. To veicināja straujāka ekonomiskā izaugsme, minimālās algas paaugstinājums par 50 *euro* līdz 430 *euro*, kā arī finansējuma palielinājums darba samaksai atsevišķām sabiedriskā sektora strādājošo kategorijām aizsardzības un veselības resoros, kā arī Valsts ieņēmumu dienestā. Darba samaksas pieauguma tempi gan privātajā sektorā, gan sabiedriskajā sektorā 2018. gada trīs ceturkšņos bija līdzīgi, sasniedzot attiecīgi 8,3 % un 8,4 %. Augstāks vidējās algas līmenis joprojām ir sabiedriskajā sektorā, kur vidējā alga bija 1013 *euro*, kamēr privātajā sektorā tā veidoja 980 *euro*. Tomēr starpība starp sabiedriskā un privātā sektora algu līmeni arvien samazinās.

Inflācijas līmenis Latvijā kopš 2017. gada ir paaugstinājies, ko galvenokārt noteicis neapstrādātās pārtikas un naftas cenu kāpums pasaules tirgū. 2018. gadā vidējā inflācija Latvijā bija 2,5 %. Kopējo cenu pieaugumu visbūtiskāk ietekmēja

ar energoresursiem saistīto preču un pakalpojumu cenu kāpums, kā arī atsevišķu citu pakalpojumu cenu pieaugums, kā, piemēram, apdrošināšanas, veselības aprūpes, restorānu un viesnīcu sniegto pakalpojumu, tāpat arī alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu sadārdzināšanās. Preču cenas kopumā 2018. gadā palielinājās par 2,3 %, bet pakalpojumu cenas – par 3,2 %.

3. 2007. – 2013. gada plānošanas perioda pēcuzraudzība

Pēc 2007. - 2013. gada perioda noslēgšanas³ atbilstoši EK un nacionālajam regulējumam joprojām turpinās programmas pēcuzraudzības periods, kurā projektu īstenotāji nodrošina pabeigto projektu funkcionālo darbību, AI un SI nodrošina projektu pēcieviešanas uzraudzību.

Atsaucoties uz RBP pieprasījumu, SM ir pagarinājusi termiņu līdz 2019. gada 11. martam lielā projekta “Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārceļšanai no pilsētas centra” mērķu sasniegšanai⁴, lai RBP saglabātu saņemto KF atbalstu 75,8 milj. *euro*⁵. RBP kā īstenotājs ir pilnā mērā atbildīgs par mērķu sasniegšanu un ES finansējuma zaudēšanas gadījumā RBP saņemtais atbalsta finansējums jāatmaksā valsts budžetā atbilstoši MK noteikumiem⁶ un projekta līgumam starp SM un RBP. Saskaņā ar RBP ikmēneša pārskatā 2019. gada janvāra sākumā sniegto informāciju, 2018. gada decembrī visi RBP plānotie infrastruktūras būvdarbi Krievu salā ir pabeigti, un izbūvētās būves ir nodotas ekspluatācijā. Notiek būvju tehniskās izpilddokumentācijas nodošana stividoriem. Stividori turpina sagatavošanās darbus ogļu pārkraušanas procesa sākšanai – notiek tehnoloģisko iekārtu uzstādīšana un ieregulēšana. Lai īstenotu RBP piederošās publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras “Krievu salas dzelzceļa parks” optimālu pārvaldīšanu un efektīvu jaudas izmantošanu, 2018. gada 21. decembrī starp RBP un LDZ parakstīts Dzelzceļa infrastruktūras nomas līgums. Šāds Krievu salas publiskā dzelzceļa pārvaldības modelis nodrošinās tā savietojamību (pakalpojumu sniegšanas izpratnē) ar LDZ pārvaldībā esošo publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūru, kravu pārvadājumu veikšanai caur Rīgas Brīvdostu, paaugstinot pārvadājumu konkurētspējas līmeni un izveidojot priekšnosacījumus papildu kravu piesaistei. LDZ ir nodota nomā Krievu salas dzelzceļa stacija (publiski lietojamais dzelzceļš) ar kopējo apjomu 14 656 m. 2018. gada 12. decembrī SM ir veikusi pārbaudi projekta īstenošanas vietā un konstatējusi, ka RBP rīcības plānā līdz 2018. gada

³ Latvija ir saņēmusi no EK 100% visu pieejamo 2007-2013. gada perioda ES fondu finansējumu 4,5 mljrd. *euro*

⁴ saskaņā ar 2012. gada 29. marta EK lēmumu par KF fonda atbalstu.

⁵ 2018. gada 14. decembrī veikti SM un RBP noslēgtā līguma grozījumi.

⁶ 2008. gada 14. oktobra MK noteikumu Nr.857 51. un 52.p. noteikti nosacījumi par pilnīgu pabeigšanu un 54.2.p. noteikts pienākums FS atmaksāt saņemtos publiskos līdzekļus, ja termiņā netiek sasniegts projekta mērķis.

30. novembrim paredzētās aktivitātes ir realizētas dabā. Projekta mērķu sasniegšanas apliecināšanai RBP plāno līdz 2019. gada 1. martam pabeigt projekta mērķu sasniegšanas izvērtējumu, t.sk. aktualizētu izdevumu un ieguvumu analīzi un vides ietekmes novērtējumu. SM kā AI⁷ pārbaudes ziņojums un apliecinājums par projekta mērķu izpildi atbilstoši EK lēmumā paredzētajam jāiesniedz FM ne vēlāk kā līdz 2019. gada 15. martam, lai FM varētu noteiktā kārtībā informēt EK. FM un SM ieskatā projekts saglabā augstu risku, jo projekta mērķu sasniegšanas apliecināšanai atlicis kritiski maz laika un pagarinājums vairs nebūs iespējams.

Izpildot MK 2016. gada 13. decembra sēdes protokollēmuma (Nr. 68; 68.§) 6. punktā doto uzdevumu – VARAM, izvērtējot CFLA sniegto informāciju par projektos izstrādāto elektronisko pakalpojumu un informācijas sistēmu izmantošanas rādītājiem, informāciju par projektiem, kuros izstrādātās informācijas sistēmas un elektroniskie pakalpojumi netiek lietoti plānotajā apmērā (ja attiecināms) – VARAM ir izvērtējis CFLA sniegto informāciju un secina, ka atsevišķos projektos vēl nav sasniegti plānotie rādītāji, bet to faktisko izpildi VARAM un CFLA vērtēs pēc nākamā pēc-uzraudzības perioda beigām. Atsevišķos gadījumos, īpaši attiecībā uz e-veselības projektiem, CFLA veiks projektu pārbaudes un attiecīgi atbilstoši kompetencei rīkosies, t.sk. komunicēs ar projektu īstenotājiem. Papildus, atsaucoties uz VARAM ierosinājumu, CFLA lūgs Nacionālajam veselības dienestam vienlaicīgi ar ikgadējo pēc-projektu pārskatu CFLA līdz kārtējā gada 1.j ūnijam iesniegt arī informāciju par VM sagatavotā, MK 2018. gada 23. oktobra sēdē izskatītā informatīvā ziņojuma “Par pamatnostādņu “E-veselība Latvijā” ieviešanu 2014. - 2016. gadā gala atskaite” 1. pielikumā “E-veselības 1. un 2. kārtas projektos izstrādāto funkcionalitāšu lietošanas risku analīze” iekļauto pasākumu faktisko izpildi. Būtisku negatīvu konstatējumu vai risku gadījumā CFLA rosinās sadarbībā ar VARAM informēt valdību vēlākā posmā, ja nepieciešams.

⁷ Saskaņā ar Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likumu; Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=153465> un MK 14.10.2008. noteikumiem Nr.857 “Noteikumi par darbības programmas “Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.3.1.3.aktivitāti “Lielo ostu infrastruktūras attīstība “Jūras maģistrāļu” ietvaros””.

4. 2014. - 2020. gada plānošanas perioda ES fondu investīciju aktualitātes

Kopumā 2019. gadā un 2020. gadā vēl ir jāapstiprina trīs investīciju nosacījumi⁸. Ņemot vērā AI informāciju un priekšlikumus par vēl neizstrādātiem investīciju nosacījumiem, plānots:

- 1) Līdz 2019. gada jūnijam sniegt priekšlikumus par nepiesaistītā finansējuma izlietojumu energoefektivitātes paaugstināšanas dzīvojamās ēkās (ESKO)⁹ pasākumā vienlaikus ar priekšlikumiem par snieguma ietvara rezerves novirzīšanu 4. PV “Pāreja uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisijas līmeni visās nozarēs”;
- 2) Līdz 2019. gada augustam¹⁰ izstrādāt investīciju MK noteikumus digitālo mācību un metodisko līdzekļu izstrādei (2. kārtā);
- 3) 2020. gadā izstrādāt investīciju MK noteikumus biotopu un sugu aizsardzības atjaunošanai un antropogēnas slodzes mazināšanai¹¹, kurus indikatīvi plānots uzsākt 2020. gada IV ceturksnī ar nosacījumu, ka AI iesniedz šo iniciatīvu kopā ar priekšlikumiem par finansējuma rezerves novirzīšanu 5. PV “Vides aizsardzība un resursu izmantošanas efektivitāte”.

ES fondu izvērtēšanas jautājumi

Aktīvi notiek iepriekšējā plānošanas perioda ieguldījumu lietderības un efektivitātes izvērtēšana un to ietekmes noteikšana. Ņemot vērā izvērtējumu secinājumus un priekšlikumus, nepieciešamības gadījumā iespējams nodrošināt mērķētāku ES fondu atbalstu šajā plānošanas periodā. Izvērtējumos identificētās vajadzības ņemamas vērā turpmākajā ES fondu atbalsta plānošanā, t.sk. plānošanas periodā pēc 2020. gada.

2018. gada jūlijā tika pabeigts ES fondu 2007. – 2013. gada plānošanas perioda ieguldījumu uzņēmējdarbības atbalstam noslēguma izvērtējums, kas bija fokusēts uz finanšu instrumentu un grantu salīdzinošās efektivitātes izvērtēšanu un atbalsta pasākumu ietekmes noteikšanu. Izvērtējuma rezultātā gūts apstiprinājums, ka ES fondu atbalsts sekmējis uzņēmējdarbības aktivitātes pieaugumu Latvijā, ļaujot pārsniegt ES vidējo rādītāju uzņēmumu skaitā uz 1000 iedzīvotājiem. Tāpat secināts, ka ES fondu atbalsts finanšu krīzes laikā bijis

⁸ Atlikušo MK investīciju noteikumu izstrādes indikatīvais plāns un uzdevumi nozaru ministrijām var mainīties atkarībā no snieguma ietvara izpildes un MK lēmumiem par snieguma rezerves sadali. Informācija par izmaiņām attiecībā uz investīciju ieviešanas nosacījumu izstrādi tiks FM iekļauta ikmēneša ziņojumā MK.

⁹ 4.2.1.1.pasākuma “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu dzīvojamās ēkās (ESKO)”.

¹⁰ Termins var mainīties atbilstoši vispārējās vidējās izglītības standarta apstiprināšanas laika grafikam, jo 8.3.1.2. pasākuma „Digitālo mācību un metodisko līdzekļu izstrāde” otrās atlases kārtas ietvaros tiks atbalstīta digitālo mācību un metodisko līdzekļu izstrāde jaunā mācību satura ieviešanai vispārējās vidējās izglītības pakāpē atbilstoši minētajā standartā noteiktajam.

¹¹ 5.4.3. SAM “Pasākumi biotopu un sugu aizsardzības atjaunošanai un antropogēnas slodzes mazināšanai”.

būtisks atbalsts komersantiem, noteikts, ka caurmērā novērojama pozitīva ES fondu intervences ietekme uz uzņēmumu neto apgrozījumu, vidējo darbinieku skaitu un bruto peļņu, kā arī kapitāla vai darbaspēka produktivitātes pieaugumu. Vienlaikus izvērtējums parādījis, ka, sniedzot turpmāku ES fondu atbalstu, nepieciešams veidot mērķtiecīgākas atbalsta aktivitātes inovāciju un pētniecības attīstīšanai komersantos, nepieciešams mērķtiecīgāks atbalsts uzņēmējdarbības veicināšanai reģionos un palielināms finanšu instrumentu atbalsta īpatsvars. Šie un citi izvērtējumā sagatavotie secinājumi un ieteikumi iestrādāti šī plānošanas perioda atbalsta aktivitāšu atbalsta nosacījumos.

2018. gada jūlijā tika noslēgts arī ES fondu 2007. – 2013. gada plānošanas perioda ieguldījumu transporta nozares attīstībai noslēguma izvērtējums, kurā vērtēta ES fondu atbalsta aktivitāšu lietderība un efektivitāte. Izvērtējuma mērķis bija noteikt, cik lielā mērā ES fondu ieguldījumi ļāvuši mazināt transporta nozares attīstības šķēršļus un risināt nozarei aktuālās vajadzības (atbilstoši DP noteiktajam). Izvērtējuma rezultātā secināts, ka ES fondu investīcijas deva lielu ieguldījumu transporta infrastruktūras sakārtošanā, ar sakārtotāku infrastruktūru stiprinot valsts konkurētspēju, piemēram, reģionālo autoceļu īpatsvars ar labu un ļoti labu segumu (ar melno segumu) izvērtējamā plānošanas perioda laikā ir palielinājies par 7,8 %, tiltu īpatsvars, kuru stāvoklis vērtējams kā slikts, investīciju rezultātā ir samazinājies par 14,9 %. Tāpat arī ES fondu ieguldījumi ir veicinājuši dzelzceļa infrastruktūras modernizāciju un attīstību, piemēram, pirms investīciju veikšanas sliežu ceļu garums, kur vilcieniem jāsamazina ātrums sliežu ceļu kvalitātes dēļ, bija ap 167 km, pēc investīciju veikšanas tie ir tikai nepilni 65 km. Tika secināts arī, ka, lai gan turpinājās straujš pasažieru skaita pieaugums lidostā „Rīga”, veiktie ieguldījumi ir ļāvuši Rīgas lidostai nodrošināt drošākus un kvalitatīvākus pakalpojumus aviokompānijām un pasažieriem, tādējādi palielinot lidostas konkurētspēju reģionā.

2018. gadā tika noslēgts ES fondu 2007. – 2013. gada plānošanas perioda ieguldījumu informācijas un komunikāciju tehnoloģiju attīstībā noslēguma izvērtējums ar mērķi novērtēt ieguldījumu efektivitāti un ietekmi uz ilgtspējīgu valsts pārvaldi, t.sk., identificēt IKT jomas vajadzības periodam pēc 2020. gadam. Izvērtējumā secināts, ka ieguldījumi kopumā ļāvuši efektīvizēt procesus valsts pārvaldē un pašvaldībās, kā arī mazināt administratīvo slogu iedzīvotājiem un uzņēmējiem, tāpat tikusi veicināta valsts un pašvaldības rīcībā esošo administratīvo datu atkārtota izmantošana. Secināts arī, ka projektu vadības komandai ir bijusi izšķiroša loma projekta rezultātu sasniegšanā un efektivitātes nodrošināšana – atsevišķu projektu gadījumos to neveiksmes skaidrojamas tieši ar šo iemeslu. Izvērtējuma rezultātā sagatavoti ieteikumi ieguldījumu efektivitātes

uzlabošanai, piemēram, plašāka sadarbība ar privāto sektoru, pārmaiņu vadības piemērošana lielo IKT projektu vadībā. Identificētas arī turpmāko ieguldījumu vajadzības IKT jomā kā, piemēram, “gudro” e-pakalpojumu izstrāde.

2018. gada nogalē tika pabeigts ES fondu 2007. – 2013. gada plānošanas perioda ieguldījumu vides pasākumu atbalstam noslēguma izvērtējums. Tajā tika vērtēta ES fondu ieguldījumu vides un dabas aizsardzības mērķu sasniegšanā piecās vides un dabas aizsardzības jomās (ūdenssaimniecība, atkritumu apsaimniekošana, pielāgošanās klimata pārmaiņām, t.sk. aizsardzībā pret plūdu riskiem, bioloģiskās daudzveidības un dabas resursu saglabāšana un ilgtspējīga izmantošana, vides piesārņojuma risku novēršana), t.sk. ES direktīvu izpildē vides un dabas aizsardzības jomā. Faktiskās ietekmes un lietderības analīze liecina, ka ES fondu finansētās aktivitātes ir devušas ievērojami lielāku ieguldījumu nacionālo vides mērķu sasniegšanā nekā sākotnēji plānots, it īpaši ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstības jomā. Secināts, ka ES fondu ieguldījums būtiski veicinājis ES direktīvu vides un dabas aizsardzības jomā izpildi. Atsevišķas riska zonas direktīvu prasību neizpildē saglabājas vien atkritumu pārstrādes / dalītās vākšanas sfērā un ūdenssaimniecības attīstībā lielajās aglomerācijās. Tādēļ šajās jomās turpināmi atbalsta pasākumi.

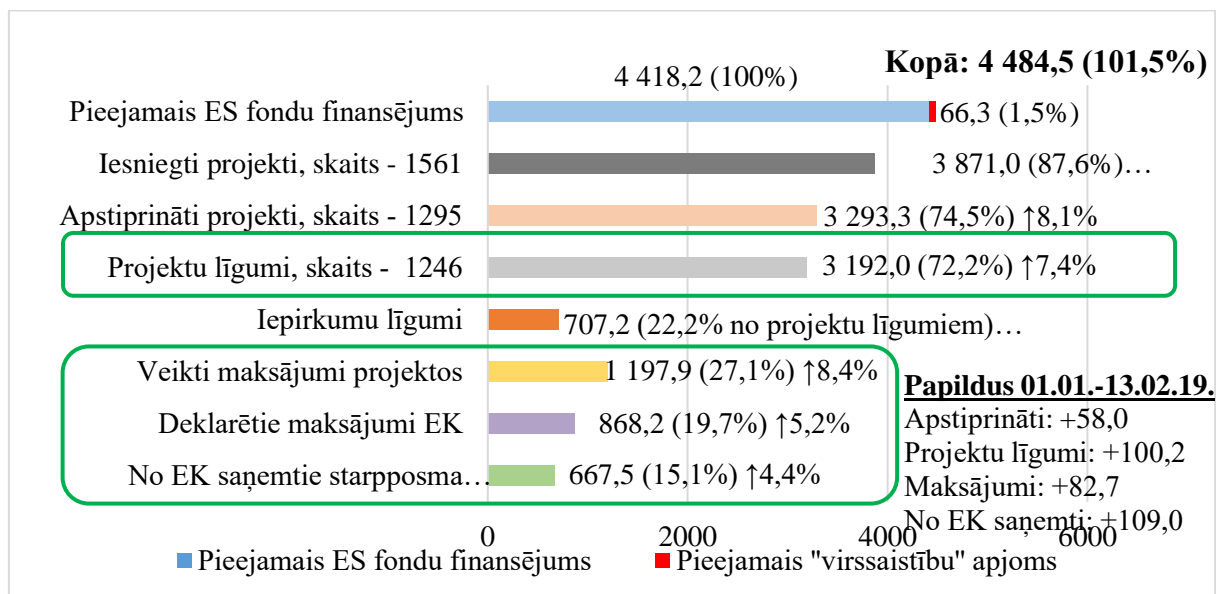
EK Vienotā pētniecības centra un EK Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta kopīgās iniciatīvas ietvaros, EK Vienotā pētniecības centra eksperti sadarbībā ar FM un LM 2018. gada septembrī noslēdza profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības programmu Jauniešu garantijas ietvaros Latvijā laika posmā no 2014. līdz 2016. gadam izvērtējumu. Izvērtējuma mērķis bija identificēt Jauniešu nodarbinātības iniciatīvas ieguldījumu izvērtēšanai pieejamos un iztrūkstošos datus un sadarbību valsts pārvaldes iestāžu vidū datu ieguves nodrošināšanā, noteikt kontradiktīvo ietekmes izvērtēšanas metožu pielietojuma iespējas un ierobežojumus ietekmes novērtēšanai Latvijā, kā arī novērtēt atbalsta pasākumu ietekmi uz jauniešu nodarbinātību. Izvērtējuma rezultātā eksperti secina, ka jaunieši, kas piedalījās atbalsta pasākumos, ņemot vērā raksturojošās pazīmes, ir sliktākā darba meklēšanas situācijā nekā kontrolgrupas jaunieši, kas pamato nepieciešamību jauniešu dalībai pasākumos. Tāpat tika secināts, ka nav konstatēta būtiska atbalsta pasākumu ietekme uz nodarbinātību laika periodā no viena līdz diviem gadiem un ikmēneša ienākuma līmeni, bet ir konstatēts, ka atsevišķās apakšgrupās šī ietekme ir pozitīva un būtiska īstermiņā, proti, vīriešiem ar augstāku izglītības līmeni par vidējo un jauniešiem ar dzīvesvietu Rīgā vai citā pilsētā, ir augstāka varbūtība atrast darbu pēc dalības programmā.

Vairāku citu 2007. – 2013. gada ES fondu plānošanas perioda noslēguma izvērtējumus – kultūras, platjoslas tīkla attīstības, kā arī pilsētvides jomās - plānots pabeigt 2019. gada pirmajā pusē. Tāpat uzsākti arī 2014. – 2020. gada ES fondu plānošanas perioda JNI pasākumu lietderības, efektivitātes un ietekmes noslēguma un horizontālās prioritātes “Vienlīdzīgas iespējas” ieviešanas efektivitātes izvērtējumi. 2019. gadā paredzēts izvērtēšanas resursus galvenokārt novirzīt ieguldījumu priekšnosacījumu izpildes nodrošināšanas pamatošanai ES fondu investīcijām plānošanas periodam pēc 2020. gada¹².

ES fondu ieviešanas progress programmā kopumā

Līdz 2019. gada 1. janvārim uzsākti projekti par ES finansējumu 3,3 mljrd. *euro*. Progresu kopsavilkumu skat. ilustrācijā Nr. 1 un Nr. 2.

Ilustrācija Nr. 1 “ES fondu projektu ieviešanas statuss līdz 2019. gada 1. janvārim milj. euro, % no ES fondu finansējuma; progress pret datiem līdz 2018. gada 30. jūnijam”

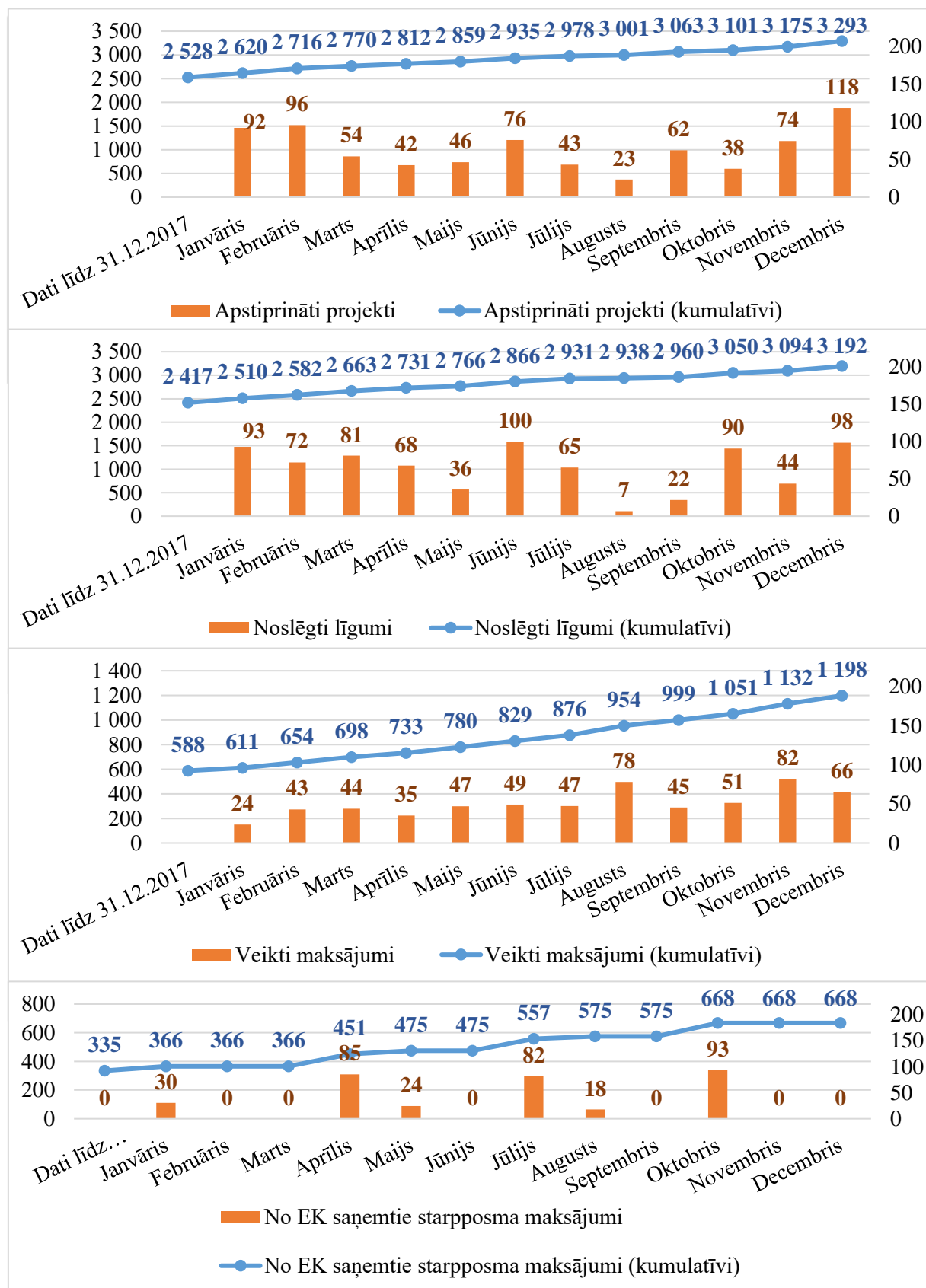

Pieaug dinamika ES atbalsta maksājumiem investīcijām projektos - 1,2 mljrd. *euro* līdz 2019. gada 1. janvārim, t.i. gandrīz trešā daļa no kopējās ES fondu “aploksnes”. Valsts budžeta ieņēmumos no EK jau saņemti 667,5 milj. *euro*. 2018. gadā bija stabils ikmēneša progress ar īpašu intensitāti gada nogalē gan jaunu projektu apstiprināšanā, gan ES atbalsta maksājumu veikšanā. Pusotra mēneša laikā līdz 2019. gada 13. februārim apstiprināti projekti – 58,0 milj. *euro*, noslēgti līgumi – 100,2 milj. *euro* un veikti maksājumi – 82,7 milj. *euro* papildu no EK saņemti starpposma maksājumi 109,0 milj. *euro*. Pabeigti 126 projekti, Latvijas attīstībā un izaugsmē veiksmīgi izmantojot ES finansējumu

¹² ES fondu izvērtēšanas plāns 2019. gadam tika apstiprināts ES fondu Konsultatīvās izvērtēšanas darba grupā 2018. gada 12. decembrī.

261,5 milj. *euro* tādās jomās kā ceļu būvniecība, ēku energoefektivitāte, degradēto teritoriju revitalizācija, izglītības iestāžu infrastruktūras uzlabošana un jauniešu bezdarbnieku nodarbinātības veicināšana.

Ilustrācija Nr. 2 “Tendences līdz 2019. gada 1. janvārim, milj. *euro*, ES fondu finansējums”

Investīciju pieejamībai 2018. gada II pusgadā CFLA un lielās pilsētās kopumā ir izsludinājušas deviņas jaunas projektu iesniegumu atlases par 97,5 milj. *euro*¹³. Līdz ar to kopumā jau tikušas izsludinātas 149 projektu iesniegumu atlases un projektu īstenošanai ir pieejams ES atbalsts vairāk nekā 4,1 mljrd. *euro*. Lielo pilsētu pašvaldības gandrīz visas ir izsludinājušas projektu iesniegumu atlases deinstitucionalizācijas infrastruktūras attīstīšanai (8,1 milj. *euro*). Tāpat 2018. gada II pusgadā turpinājās projektu iesniegumu pieņemšana 27 atlasēs, kas izsludinātas iepriekšējos periodos. Projektu īstenošanas aktivitāti ilustrē arī CFLA uzraudzības procesu apjoms veikto uzdevumu skaita ziņā: 2018. gada II pusgadā CFLA veica 746 iepirkumu pārbaudes, 354 pārbaudes projektu īstenošanas vietā (t.sk. 169 ārpuskārtas un 185 plānotās pārbaudes), apstiprināja 618 līguma grozījumus, kā arī izskatīja un izmaksāja 2 090 maksājuma pieprasījumus (t.sk. avansa maksājumi).

Līdz 2019. gada 14. janvārim kopējais brīvā ES finansējuma apmērs no izsludinātām atlasēm ir 41,0 milj. *euro*. Tāpat 1,5 milj. *euro* ir potenciāli papildus pieejamie līdzekļi no konstatētām neatbilstībām projektos, kas vēl nav izgrozīti no projektu līgumu kopējām attiecināmajām izmaksām. Par brīvā ES finansējuma tālāku izmantošanu AI ir jau turpmāks plāns vai arī brīvā finansējuma izmantošanas iespējas tiks vērtētas indikatīvi 2019. gada II pusgadā snieguma rezerves finansējuma piešķiršanas lēmumu ietvaros.

Lai turpinātu pilnveidot CFLA sniegto pakalpojumu kvalitāti, 2018. gadā tika veikta klientu aptauja par sadarbību ar CFLA, tās sniegto pakalpojumu klāstu un kvalitāti. Aptaujas respondentiem bija jāatbild par jautājumiem, kas raksturo CFLA darbinieku kompetenci, sadarbības prasmes, attieksmi, termiņu ievērošanu, informatīvā atbalsta sniegšanu klientiem, CFLA pieņemto lēmumu pamatotību un lēmumu konsekvenci, tāpat arī jāatbild uz jautājumiem par KP VIS izmantošanu un informācijas pieejamību CFLA tīmekļa vietnē. Kopējais CFLA vērtējums 7,85 punkti no 10, kas nozīmē, ka pārsvarā klienti ir apmierināti ar CFLA sniegto pakalpojumu kvalitāti. CFLA 2018. gadā veica atkārtotu KP VIS sertifikāciju atbilstoši ISO standartam, gūstot pārlicību, ka sistēma darbojas atbilstoši prasībām. CFLA turpina pilnveidot KP VIS sniegto pakalpojumu kvalitāti – 2018. gadā tika paplašinātas autentifikācijas iespējas - klientiem ir nodrošināta iespēja pieslēgties ES fondu projektu e-videi, izmantojot autentifikācijas risinājumu „Vienotās pieteikšanās modulis” (pieslēgšanās ar eID, e-parakstu, internetbanku). Kā arī nodrošināta iespēja klientiem sazināties ar

¹³ ES fondu ieguldījumu ziņā apjomīgākās ir atbalstam ES fondu administrēšanā un ieviešanā iesaistītajām iestādēm (47,6 milj. *euro*), ieguldījumiem kompetences centru attīstībai (37,7 milj. *euro*), sabiedrībai balstīto sociālo pakalpojumu sniegšanā (4,2 milj. *euro*).

CFLA, izmantojot KP VIS “Saziņas” sadaļu, kas ne tikai uzlabo komunikāciju, bet arī mazina administratīvo slogu un nodrošina informācijas par projektu centralizāciju sistēmā. Veikti uzlabojumi un paplašinātas datu importa iespējas. Klientu apmierinātības aptaujas rezultāti un ikdienas komunikācija liecina, ka FS labi novērtē KP VIS un CFLA paveikto nodrošinot e-kohēzijas ieviešanu. Tāpat 2018. gadā tūpinājās sistēmas lietojamības uzlabošana atbilstoši CFLA un citu ES fondu projektu uzraudzībā iesaistīto iestāžu vajadzībām, piemēram, nodrošinot automātisku datu iegūšanu no Valsts ieņēmumu dienesta. CFLA 2018. gadā valsts pārvaldes iestāžu konkurencē ieņēma ceturto vietu 2018. gada e-indeksa rādītājā, kas raksturo valstiskā mērogā novērtētu CFLA informācijas un komunikācijas tehnoloģiju risinājumu izmantošanu pakalpojumu nodrošināšanā.

Lēmumu par projektu iesniegumiem apstrīdēšana

Tabulā Nr. 1 sniegts kopsavilkums par 2018. gada II pusgadā saņemtiem 18 apstrīdēšanas iesniegumiem¹⁴ (69 % no 26 2018. gadā kopā) par projektu iesniegumu atlases rezultātā CFLA pieņemtajiem lēmumiem¹⁵. VI ir veikusi izvērtējumu par VI apstrīdētajiem SI lēmumiem un to atcelšanas iemesliem par periodu no 2017. gada 1. jūlija līdz 2018. gada 31. oktobrim. Secināts, ka kopumā CFLA projektu iesniegumu vērtēšanas process tiek kontrolēts un vadīts kopumā pareizi ievērojot nosacījumus.

Tabula Nr.1 “Saņemtie apstrīdēšanas iesniegumi par projektu iesniegumu atlases rezultātiem, dati no 2018. gada 1. jūlija līdz 2019. gada 1. janvārim”

SAM/ pasākums	AI	Iesniegti	Noraidīti	Apstrīdēti	Izskatīšanā	Rezultāts	
						Atstāts spēkā SI lēmums	Atgriezts atkārtotai izskatīšanai
4.1.1. “Apstrādes rūpniecības uzņēmumu energo-efektivitāte”, 2.kārta	EM	41	10	4	0	4	0
1.2.1.4. “Jaunu produktu ieviešana”, 2.kārta	EM	51	22	9	1	3	5
4.2.1.2. “Valsts ēku energoefektivitāte”	EM	101	3	1	0	1	0
8.2.3. “Efektīvas pārvaldības nodrošināšana augstskolās”	IZM	21	4	3	1	2	0

¹⁴ Saskaņā ar Likumu projekta iesniedzējs VI var apstrīdēt SI lēmumu par projektu iesniegumu noraidīšanu.

¹⁵ 1.1.1.1. SAM pasākuma 2. kārtas rezultātu apstrīdēšana uzsākusies tikai 2018. gada II ceturkšņa beigās, līdz ar to, attiecībā uz šo SAM pilna informācija tiks norādīta tikai ziņojumā par 2019. gada I pusgadu. Netiek uzrādīti tie apstrīdēšanas iesniegumi, kuriem izbeigta lietas izskatīšana (3.3.1. SAM – 1 gadījums, 9.3.2. SAM – 1 gadījums)

SAM/ pasākums	AI	Iesniegti	Noraidīti	Apstrīdēti	Izskatīšanā	Rezultāts	
						Atstāts spēkā SI lēmums	Atgriezts atkārtotai izskatīšanai
1.1.1.1. "Praktiskas ievirzes pētījumi", 2.kārta	IZM	186	142	1	1	0	0
Kopā:				18	3	10	5

Nav konstatēti būtiski pārkāpumi CFLA darbībā. Tomēr ir identificēti atsevišķi aspekti, kas projektu vērtēšanas procesā jāpilnveido iekšējo procesu līmenī. Tāpat AI būtu jāveic atsevišķi uzlabojumi gan projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijos, ārējos normatīvajos aktos. Piemēram, lai novērstu projektu iesniegumu noraidīšanu formālu neprecizitāšu dēļ, VI sadarbībā ar iesaistītajām pusēm izvērtēs iespējamību projektu iesniegumu vērtēšanā (gan APIA, gan IPIA gadījumos) pieļaut acīmredzamu neprecizitāšu novēršanu, skaidrojumu saņemšanu pirms lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu, apstiprināšanu ar nosacījumu vai noraidīšanu. Lai arī ES struktūrfondu un KF 2014. - 2020. gada plānošanas perioda vadības likuma 30. pants skaidri nosaka, ka projekta iesniegums pēc tā iesniegšanas līdz lēmuma pieņemšanai par tā apstiprināšanu, apstiprināšanu ar nosacījumu vai noraidīšanu nav precizējams, praksē nereti ir gadījumi, kad ir konstatējamā acīmredzamas pārrakstīšanās, tehniskas, aritmētiskas u.c. veida kļūdas, kas kaut kādā mērā apgrūtina projekta iesnieguma turpmāku izvērtēšanu pēc būtības. Minētie precizējumi nav uzskatāmi par tādiem, kas mainītu projekta iesniegumu pēc būtības (APIA gadījumā vadības likuma 25. panta trešās daļas 2. punkts). Tomēr šāda neprecizitāte var radīt iesniedzējam negatīvas sekas, t.i. projekta iesnieguma noraidīšanu, kad, piemēram, kāda konkrēta kritērija atbilstības vērtēšanā nav viennozīmīgi identificējams, kuri no pretrunīgajiem datiem ir izmantojami aprēķinu veikšanā. Lai izvairītos no pārlieku formālas projektu iesniegumu noraidīšanas, VI ieskatā turpmāk projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijos būtu jāparedz mehānisms, kā nodrošināt efektīvu komunikāciju ar projekta iesniedzēju, lai novērstu neskaidrības.

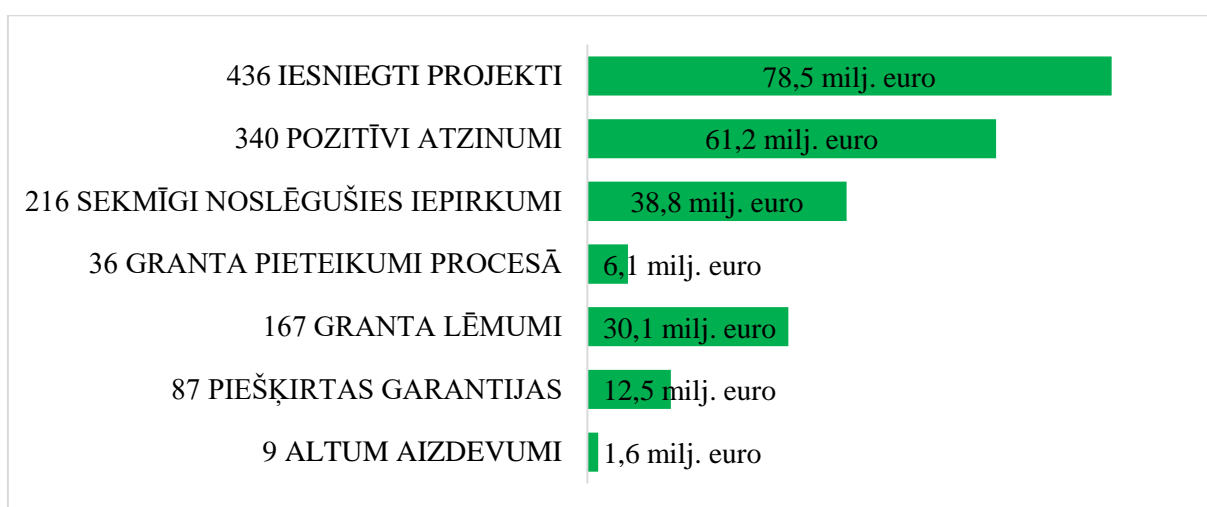
Finanšu instrumentos¹⁶ kumulatīvi līdz 2018. gada 1. oktobrim investēts finansējums 65,5 milj. *euro*, no tiem 19,7 milj. *euro* ERAF jeb 15 % no kopējā finanšu instrumentiem pieejamā ES fondu finansējuma, t.sk. gala saņēmēju līmenī

¹⁶ SAM pasākumi: 3.1.1.1. "Aizdevuma garantijas"; 3.1.1.2. "Mezanīna aizdevumi"; 3.1.1.3. "Biznesa eņģeļi ko-investīciju fonds"; 3.1.1.4. "Mikrokreditēšana un aizdevumi biznesa uzsācējiem"; 3.1.2.1. "Riskā kapitāls"; 3.1.2.2. "Tehnoloģiju akselerators"; 4.2.1.1 "Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanai dzīvojamās ēkās"

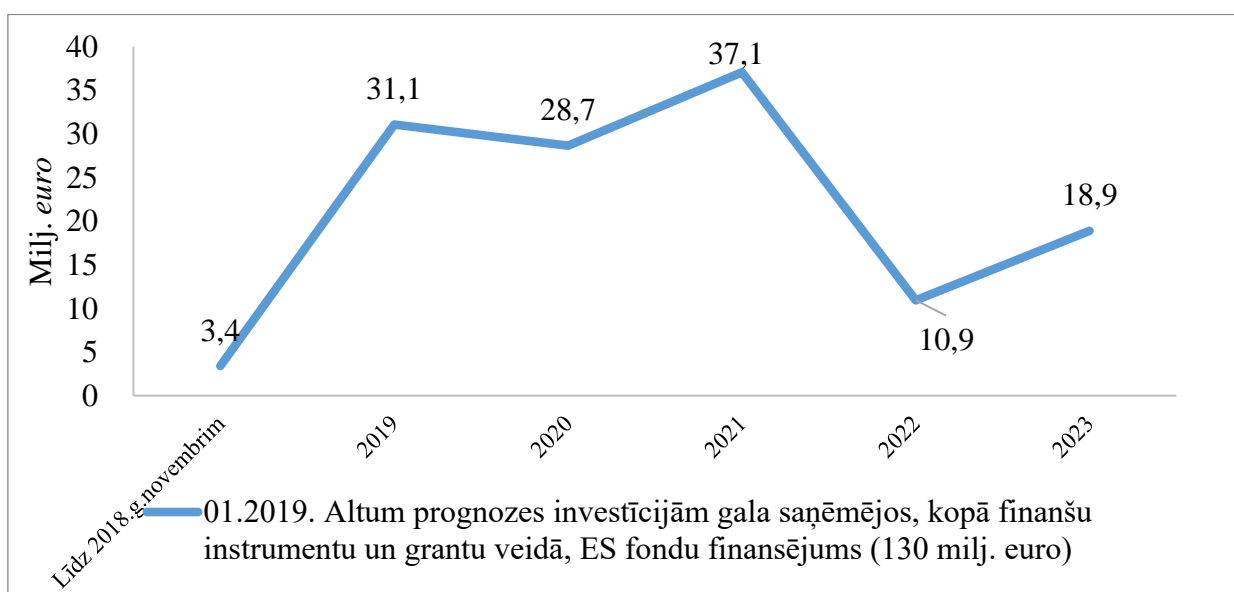
investēti 62,0 milj. *euro*, no tiem 17,1 milj. *euro* ERAF. Fondu fonda investīcijas gala saņēmējos veiktas 79 % no šajā periodā plānotā.

DME atbalsts tiek sniegts grantu un finanšu instrumentu veidā ar kopējo publisko finansējumu 166,4 milj. *euro*, tai skaitā 134,4 milj. *euro* -grantiem un vadības un konsultatīvā atbalsta nodrošināšanai, un 32,0 milj. *euro* - aizdevumiem un garantijām. Faktiski veikto maksājumu progress DME nav tik straujš kā sākotnēji plānots (turpmākās investīciju prognozes skatīt ilustrācijās Nr. 3 un Nr. 4).¹⁷ Līdz 2019. gada 1. janvārim ir pabeigta 54 projektu īstenošana, un 88 projektos notiek būvniecība.

Ilustrācija Nr. 3 “4.2.1.1.pasākuma “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanai dzīvojamās ēkās” progresa dati līdz 2019. gada 1. janvārim.”

Ilustrācija Nr. 4 “4.2.1.1.pasākuma “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanai dzīvojamās ēkās” Altum prognozes investīcijām gala saņēmējos kopā grantu un finanšu instrumentu veidā, 130 milj. euro, ES fondu finansējums.”

¹⁷ Skatīt detalizētāku EM analīzi par kavējošajiem faktoriem iepriekšējā ziņojumā.

Lielie projekti

2014. - 2020. gadu plānošanas perioda četru lielo projektu ietvaros ir plānots 473,5 milj. *euro* ES fondu līdzfinansējums, jeb 11,0 % no 4,4 mljrd. *euro* ES fondu kopējās “aploksnes”¹⁸. FM 2019. gada 11. janvārī SELK sēdē ziņoja par ES fondu apguves vidusposma izvērtējumu 2014. - 2020. gada plānošanas periodā un īpaši par aktualitātēm lielo projektu ieviešanā.

1) Par LDZ lielo projektu “Latvijas dzelzceļa tīkla elektrifikācija”¹⁹ 2019. gada 7. janvārī ir saņemts pozitīvs EK neatkarīgo ekspertu JASPERS IQR atzinums par projekta tehnisko un sociālekonomisko pamatotību investīciju veikšanai ar KF atbalstu, vienlaikus norādot uz īpaši rūpīgi vadāmu risku iekļauties plānošanas periodā līdz 2023. gada beigām. 2019. gada 8. janvārī FM nosūtīja saņemto atzinumu CFLA starplēmuma pieņemšanai, pirms tam aicinot saņemt SM aktualizētu viedokli par projekta turpmāku īstenošanu. Atsaucoties uz CFLA 2019. gada 14. janvāra lūgumu sniegt apliecinājumu par lielā projekta “Latvijas dzelzceļa elektrifikācija” turpmāku virzību, SM kā ES struktūrfondu un KF 2014. – 2020. gada plānošanas perioda atbildīgā iestāde 2019. gada 17. janvārī sniedza atzinumu par projekta īstenošanu: *“Satiksmes ministrija kā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. - 2020. gada plānošanas perioda atbildīgā iestāde (turpmāk - Atbildīgā iestāde) 2019. gada 14. janvārī ir saņēmusi Centrālās finanšu un līgumu aģentūras (turpmāk – sadarbības iestāde) elektroniskā pasta sūtījumu, kurā sadarbības iestāde informē, ka atbilstoši Finanšu ministrijas kā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. – 2020. gada plānošanas perioda vadošās iestādes pieprasījumam pirms CFLA starplēmuma pieņemšanas par lielo projektu “Latvijas dzelzceļa tīkla elektrifikācija” (turpmāk - projekts) nepieciešams saņemt Atbildīgās iestādes apliecinājumu par projekta turpmāku virzību Eiropas Komisijā. Atbildīgā iestāde savas kompetences un Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. - 2020. gada plānošanas perioda vadības likumā definētā mandāta ietvaros sniedz šādu atzinumu. Latvijas dzelzceļa tīkla elektrifikācijas projekts kā viena no prioritātēm Latvijas konkurētspējas palielināšanai, kā arī svarīgs transporta sistēmas ilgtspējas faktors un nozīmīgs energoefektivitātes paaugstināšanas pasākums ir noteikts Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014. - 2020. gadam un Transporta attīstības pamatnostādņēs 2014. - 2020. gadam, kā arī Partnerības līgumā Eiropas Savienības investīciju*

¹⁸ Projektos pieejamais finansējums, t.sk. valsts budžeta “virssaistības” 13,3 milj. *euro*. Pēc vidusposma rezultātiem iespējams papildus rezerves finansējums 32,4 milj. *euro*.

¹⁹ Projekta kopējās attiecināmās izmaksas 439,7 milj. *euro*, t.sk. KF 318,6 milj. *euro*. Pēc vidusposma izvērtējuma papildus iespējama KF rezerve 28,1 milj. *euro*.

fondu 2014.–2020. gada plānošanas periodam un Darbības programmā “Izaugsme un nodarbinātība”. 2017. gada 5. decembrī (protokols Nr.60, 51.§) Ministru kabinets atbalstīja priekšlikumu virzīt projekta īstenošanu Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 6.2.1. specifiskā atbalsta mērķa “Nodrošināt konkurētspējīgu un videi draudzīgu TEN-T dzelzceļa tīklu, veicinot tā drošību, kvalitāti un kapacitāti” ietvaros, nodrošinot Darbības programmā noteikto mērķu un rādītāju sasniegšanu, proti, modernizējot dzelzceļa līniju 300 km garumā un samazinot CO2 emisiju no 225 126 t/gadā līdz 180 000 t/gadā. 2018. gada 6. novembrī Ministru kabinets ar rīkojumu Nr. 588 apstiprināja Indikatīvo dzelzceļa infrastruktūras attīstības plānu 2018. - 2022. gadam, atkārtoti uzsverot nacionālajos stratēģiskās plānošanas dokumentos iezīmēto projekta nozīmīgumu Latvijas tautsaimniecības, transporta un tranzīta nozares izaugsmes un konkurētspējas stiprināšanā. Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. - 2020. gada plānošanas perioda vadības likuma 26. panta otrā daļa noteic, ka lēmumu par projekta iesnieguma apstiprināšanu pieņem, ja uz projekta iesniedzēju nav attiecināms neviens no šā likuma 23. pantā minētajiem izslēgšanas noteikumiem, kā arī ja projekta iesniegums atbilst projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem. Vienlaikus lielā projekta iesnieguma vērtēšanas un apstiprināšanas kārtību nosaka 2014. gada 16. decembra noteikumi Nr. 784 “Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu 2014. - 2020. gada plānošanas periodā”. Projekta atbilstību Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. - 2020. gada plānošanas perioda Uzraudzības komitejas apstiprinātajiem projekta vērtēšanas kritērijiem apstiprina 2018. gada 29. marta nacionālā līmeņa starplēmums, Jaspers neatkarīgo tehniskā un kvalitātes izvērtējumu atzinumi, kā arī Eiropas Investīciju bankas neatkarīgais vērtējums.” Attiecīgi CFLA 2019. gada 17. janvārī pieņēma starplēmumu par lielā projekta iesnieguma atbalstīšanu. Ņemot vērā FM precizējošos jautājumus, pirms projekta iesniegšanas EK CFLA 2019. gada 30. janvārī ir lūgusi SM kā vadošai valsts pārvaldes iestādei transporta nozarē un ES fondu atbildīgai iestādei sniegt nepieciešamās atbildes par 2017. gada 5. decembra MK protokollēmumā Nr. 60, 51§ 6. punktā dotā uzdevuma izpildi SM (budžeta ietekmes neitralitātes nodrošināšana) un SM plānoto rīcību, ņemot vērā deklarācijā par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā MK iecerēto darbību 84. punktā minēto (paredzēts izvērtēt projekta pamatotību un iespēju to īstenot ierobežotā apjomā: Rīgas - Daugavpils virzienā, t.sk. līdzekļu pārdale citām programmām). Paralēli, lai mazinātu ieviešanas turpmākas kavēšanās riskus, LDZ veic apvienoto projektēšanas un būvdarbu

iepirkuma procedūru, rezultātus paredz provizoriski 2019. gada maijā, lai iepirkuma līgumu varētu noslēgt 2019. gada jūlijā. Lai LDZ uzņemtos saistības atbilstoši drošas finanšu pārvaldības principiem, līdz iepirkuma līguma noslēgšanai projektam jānodrošina finansējuma pieejamība, t.sk. jāsaņem EK apstiprinājums un jānoslēdz līgums ar CFLA. Ņemot vērā iepriekš minēto, rīcības plāns un laika grafiks var precizēties.

RS lielajā projektā “Rīgas tramvaja infrastruktūras attīstība”²⁰ CFLA 2018. gada 20. decembrī ir apturējusi maksājumus un projekta izdevumi netiks deklarēti EK līdz pilnīgai pārlicībai par risku neesamību projektā atbilstoši drošas finanšu un risku pārvaldības principiem, reaģējot uz masu medijos izskanējušo informāciju par iespējamām pārkāpumiem RS veiktajos iepirkumos. Atbildot uz 2018. gada 14. decembra CFLA pieprasījumu RS skaidrot situāciju un rīcību projekta risku novēršanai, 2019. gada 2. janvārī RS informēja CFLA, ka tiks piesaistīta starptautiska auditorkompānija līdz šim veikto un procesā esošo iepirkumu un noslēgto līgumu izvērtēšanai. CFLA papildus pieprasīja RS pēc iespējas ātrāk pēc minētā izvērtējuma iesniegt detalizētu informāciju un rīcības plānu par iespējamā pabeigt projektu plānošanas perioda ietvaros. Papildus SELK lūdza FM informēt, kad ir saņemta RS atbilde par auditorkompānijas izvērtējuma rezultātiem, pēc kuras tiks plānota atsevišķa SELK sanāksme par RS projekta ieviešanu. Atsaucoties uz RS pagaidu valdes iniciatīvu, 2019. gada 16. janvārī CFLA notika tikšanās ar RS pagaidu valdes un projekta komandas, kā arī citu iesaistīto uzraugošo institūciju pārstāvjiem, t.sk. VI, SM, RD, Delna. Sanāksmē RS informēja par aktualitātēm projektā un tuvākajā laikā plānoto darbību. Atbilstoši RS plānotajai rīcībai, lai novērstu iespējamās aizdomas par projekta iepirkumos koruptīvām darbībām un lai atjaunotu uzticību RS darbībām, RS 2019. gada 21. janvārī ir pārtraukusi izsludinātos iepirkumus par būvniecības darbu veikšanu un zemās grīdas tramvaju piegādi, kā arī pēc iespējas īsākā laikā veiks iepirkumu dokumentācijas pārskatīšanu un precizēšanu. CFLA kā sadarbības iestāde un SM kā atbildīgā iestāde primāri sagaida no RS detalizētu informāciju par plānotajiem risku novēršanas pasākumiem, t.i. aktualizētu detalizētu projekta risku pārvaldības un ieviešanas rīcības plānu, lai novērtētu turpmākas tā īstenošanas iespējas ar ES fondu līdzfinansējumu līdz 2023. gada beigām²¹. Lai varētu turpināt projekta ieviešanu, nodrošinot uzticamības atjaunošanu no RS puses, nepieciešams iecelt jaunu uzticamu projektu vadības

²⁰ Projekta kopējās attiecināmās izmaksas 97,4 milj. *euro*, t.sk. KF 65,7 milj. *euro*. Pēc vidusposma izvērtējuma papildus iespējama KF rezerve 4,3 milj. *euro*. Sabiedrība par atklātību Delna saskaņā ar līgumu ar EK, Integritātes pakta ietvaros veic projekta iepirkumu sabiedrisko uzraudzību – detalizētu iepirkumu pirmskontroli.

²¹ Līgumā par projekta īstenošanu noteiktais projekta īstenošanas beigu termiņš – 2023. gada 1. augusts, bet 31. decembris ir 2014.-2020. gadu ES fondu plānošanas perioda izdevumu attiecināmības gala termiņš.

komandu un nodrošināt maksimāli caurspīdīgu projektu vadības procesu, kā arī rūpīgi jāvērtē aktualizētā rīcības plānā norādītā informācija par izmaiņu laika grafikā ietekmi uz projektu kopumā, īpaši uz ieviešanu paredzētajā termiņā. Aktualizējot laika grafiku jāņem vērā visi iespējamie riski un nobīdes laika grafikā, kas varētu būt saistītas ar trešo pušu, tai skaitā NVO darbībām, kā arī laika risks dokumentācijas saskaņošanai ar IUB un Delna. Ņemot vērā projektā identificētos problēmjaucējumus, Delna arī turpmāk aktīvi iesaistīsies iepirkumu un projekta procesos, lai veiktu uzraudzību savas kompetences ietvaros.

2) PSKUS A korpusa būvniecības otrās kārtas²² lielā projekta iespējamo izmaiņu jautājumā VM plāno iesniegt MK izskatīšanai informatīvo ziņojumu. Būvdarbu iepirkuma rezultātus PSKUS plāno indikatīvi 2019. gada aprīlī. EK projektu ir apstiprinājusi 2018. gada 30. novembrī. 2019. gada 28. janvārī CFLA ar PSKUS ir noslēgusi līgumu par projekta īstenošanu, tajā paredzot nosacījumus risku pārvaldībai, FS atbildībai un pušu rīcībai projekta izmaiņu gadījumā.

3) Vēsturiski piesārņoto vietu “Inčukalna sērskābā gudrona dīķi” sanācijas otrā posma²³ lielais projekts tiek īstenots kopumā atbilstoši plānotajam, būtiski riski nav konstatēti. Līdz 2019. gada 1. janvārim ekskavēts un nodots sekundārā kurināmā sagatavošanai aptuveni 9 216 t sērskābā gudrona, kas ir aptuveni 30 % no kopējā plānotā apjoma, kā arī veikta smilts/gudrona maisījuma piesārņoto frakciju transportēšana uz utilizācijas vietu 2 174 m³ apjomā, kas sastāda aptuveni 31 % no kopējā apjoma. Līdz 2019. gada 1. janvārim CFLA ir iesniegti izdevumi kopā par 11,4 milj. *euro*, kas nedaudz pārsniedz EK iesniegumā plānoto projekta ieviešanas tempu.

Citi projektu piemēri, kas pārskata periodā demonstrē sasniegumus

Būtiski ES fondu ieguldījumi veikti apstrādes rūpniecības nozarē, veicinot efektīvu energoresursu izmantošanu, enerģijas patēriņa samazināšanu un pāreju uz atjaunojamiem energoresursiem. Pabeigti ES fondu līdzfinansēti projekti vairāk kā 3,6 milj. *euro*, kuru rezultātā sasniegti šādi rādītāji: enerģijas ietaupījums – 66 059 MWh/gadā; no atjaunojamiem energoresursiem ražotā papildjauda - 8,84 MW un aprēķinātais siltumnīcefekta gāzu samazinājums gadā 4 709 CO² ekvivalenta tonnas. Kā labās prakses projekts minams un būtisku ieguldījumu rādītāju sasniegšanā nodrošinājis SIA “Baltic Block” īstenotais projekts. Tā īstenošanas ilgums bija 3 mēneši un īstenošanas laikā tika uzstādīts esošās lentveida kaltes pagarinājums, kas aprīkots ar rekuperatoru, kā arī divas

²² Projekta kopējās attiecināmās izmaksas 91,1 milj. *euro*, t.sk. ERAF 64,3 milj. *euro*

²³ Projekta kopējās attiecināmās izmaksas 29,3 milj. *euro*, t.sk. ERAF 11,6 milj. *euro* un valsts budžeta “virssaisības” 13,3 milj. *euro*

ūdens atspiešanas preses - inovatīvas iekārtas. Jāatzīmē, ka tehnoloģijas izgudrotājs Johannes Bohnert par izstrādāto risinājumu 2015. gadā ir ieguvis Vācijas banku inovāciju balvu. Projektā ieviestais inovatīvais risinājums nodrošina enerģijas ietaupījumu 14 254,03 MWh/gadā un siltumnīcefekta gāzu samazinājumu 3 849,2 CO₂ ekvivalenta tonnas/gadā. Projekta kopējās izmaksas ir 2,0 milj. *euro*, no kurām 0,6 milj. *euro* - KF finansējums. Sadarbībā ar SIA "Baltic Block" projekts ieviests veiksmīgi.

Kā nozīmīgi atzīmējami ES fondu investīciju ieguldījumi pašvaldību īstenotajos projektos uzņēmējdarbības attīstībai. 2018. gadā projektu realizācija pabeigta 17 pašvaldībās, izbūvējot attīstību veicinošu satiksmes infrastruktūru un inženierkomunikācijas. Pašvaldību īstenoto projektu rezultātā labumu guvušie uzņēmumi radījuši ap 200 jaunu darba vietu Liepājas, Mālpils, Bauskas, Ogres u.c. pašvaldībās. Tāpat jāatzīmē, ka 2018. gada oktobrī VEF Kultūras pils, kas tika atjaunota ar ES līdzfinansējumu, ir saņēmusi Gada balvas Rīgas arhitektūrā atzinīgu novērtējumu - „Sabiedrības atzinības” balvu, ko konkursa organizētāji – Rīgas pilsētas arhitekta birojs – piešķīra būvēm, kuras pozitīvi novērtējuši visvairāk apmeklētāju Rīgas pilsētas arhitekta biroja "Facebook" vietnē²⁴.

Teritoriju revitalizācijas jomā 2018. gadā pabeigti projekti 10 pašvaldībās, reģenerējot degradētās teritorijas un nodrošinot videi draudzīgu un vides ilgtspēju veicinošu teritoriālo izaugsmi. Projektu rezultātā atjaunotas teritorijas 56 ha platībā, pielāgojot tās jaunu komersantu izvietojumam vai esošo komersantu paplašināšanai, lai sekmētu nodarbinātību un ekonomisko aktivitāti. Pašvaldību īstenoto un 2018. gadā pabeigto projektu ietvaros labumu guvušie komersanti radījuši jau 280 darba vietas Kuldīgas, Gulbenes, Smiltenes, Saldus u.c. novadu pašvaldību teritorijās. Atjaunotajās teritorijās komersantu nefinanšu investīcijas pašu nemateriālajos ieguldījumos un pamatlīdzekļos sasniedz 47,0 milj. *euro*.

Tāpat ar ES fondu atbalstu jau būtiski ieguldījumi veikti ražošanas telpu un infrastruktūras izveidei vai rekonstrukcijai, piesaistot vairāk kā 6 milj. *euro* privātā finansējuma un nodrošinot vairāk kā 80 jaunas darba vietas. Kā labās prakses projekts minams SIA "Kronus", kas ir viens no vadošajiem nozares uzņēmumiem Eiropas tirgū palešu un palešu apmaļu ražošanas jomā, īstenotais projekts. Projekta rezultātā uzsākta jaunu produktu – C klases palešu bortu un metāla eņģu ražošana un esošo produktu kvalitātes uzlabošana. Ar ES fondu finansējuma atbalstu tika uzbūvētas divas jaunas ražošanas ēkas Stopiņu novadā – kopējā jaunizveidoto ražošanas ēku platība ir 3091,09 m² un abu nojumju kopējā

²⁴ Detalizētāka informācija pieejama tīmekļa vietnē: <http://www.building.lv/44-aktuala-tema/135770-vef-kulturas-pils-parbuve-un-restauracija-izpelnas-%E2%80%99Sabiedribas-atzinibas%E2%80%9D-balvu>

platība 1 421,16 m². Projekta ietvaros FS veica zaļo iepirkumu 1,8 milj. *euro*, no kuriem ES fondu ieguldījums projekta īstenošanā 0,8 milj. *euro*. Projekts īstenots labā kvalitātē un īsākā termiņā kā sākotnēji plānots.

Sadarbībā ar Liepājas pilsētas pašvaldības administrāciju veiksmīgi ieviests projekts, kas paredz antropogēno slodzi mazinošas infrastruktūras izbūvi dabas lieguma “Liepājas ezers “Zirgu salā””. Projektā sakopta teritorija 17550 m² platībā, izveidotas graudzāļu, medus augu un jaukta tipa dobes, kopumā iestādot 14 590 stādus, izveidots zāliens. Dabas parka teritorijā izzāģēti ainaviski mazvērtīgi un nevēlami kokaugi, savākti atkritumi 2 130 m³. Projekta ietvaros izbūvēta 824 m gara dabas pastaigu taka ar veselības maršruta elementiem, ietverot divas skatu platformas virs ezera ūdenslīmeņa. Dabas taka papildināta ar trīs āra trenāžieriem, kā arī trīs atpūtas vietām. Dabas takas apmeklētāju informēšanai un izglītošanai uzstādīti trīs informatīvi katedras tipa stendi par Liepājas ezera dabas vērtībām.

Arī Jelgavā sekmīgi noslēgusies līdzīga projekta īstenošana. Projekta mērķis - organizēt apmeklētāju plūsmu un mazināt antropogēno slodzi dabas liegumā “Lielupes palienes pļavas”, saglabājot īpaši aizsargājamās dabas vērtības un attīstot kvalitatīvu infrastruktūru tūrisma un veselības aktivitāšu veicināšanai Pils salā, Jelgavā. Projektā ar ES fondu atbalstu 352 ha platībā veikti pasākumi, lai panāktu labāku aizsardzības pakāpi. Izbūvētais skatu tornis ir izpelnījies lielu sabiedrības interesi. Tiek veikti pasākumi apmeklētāju plūsmas kontrolei un uzraudzībai, lai nodrošinātu netraucētu īpaši aizsargājamo putnu ligzdošanu, un negatīvi netiktu iespaidoti savvaļas zirgi. Projektā ir veiksmīgi realizēts horizontālais princips “Vienlīdzīgas iespējas”. Lai nodrošinātu vides pieejamību līdz skatu tornim ierīkots 3 m plats grants celiņš, atpūtas vietā izveidots līdz skatu tornim atbilstoša slīpuma piebraucamais ceļš un izvietoti galdi personām ar kustību traucējumiem. Lai nodrošinātu pieejamību skatu torņa 1. līmenim personām ar kustību traucējumiem, izveidota 1. līmeņa terase ārpus torņa konstruktīvā kontūra.

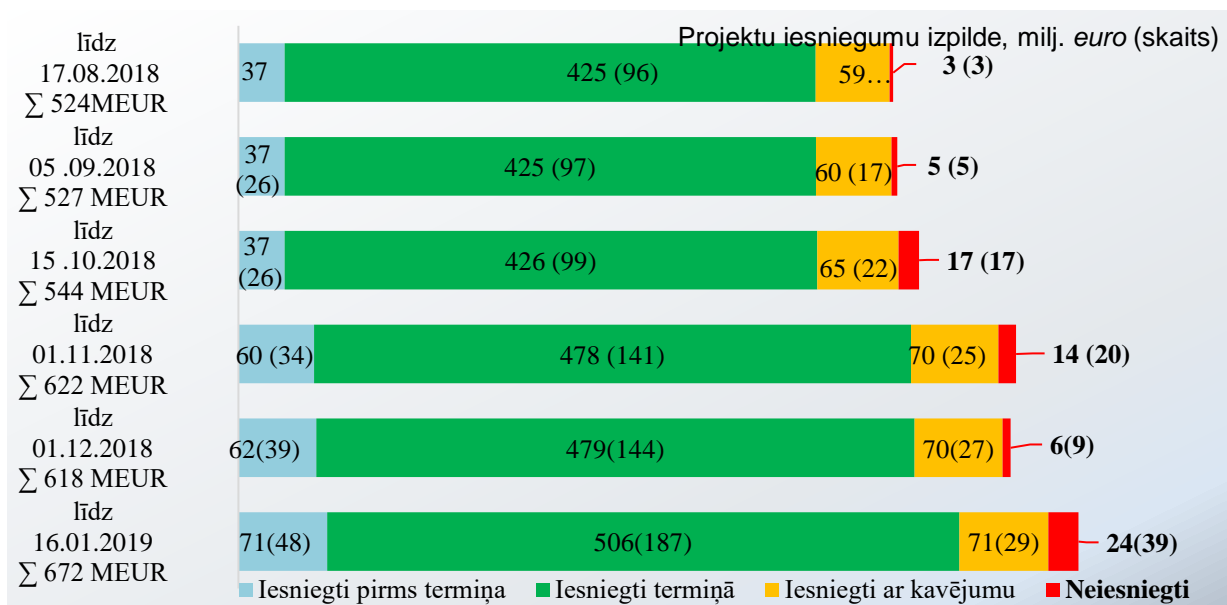
2018. gada 31. decembrī 7.2.1.1. pasākuma “Aktīvās darba tirgus politikas pasākumu īstenošana jauniešu bezdarbnieku nodarbinātības veicināšanai” ietvaros noslēdzies NVA īstenotais Jauniešu garantijas projekts. Piecu gadu laikā projektā noteiktais iznākuma rādītājs – bezdarbnieki, tostarp ilgstošie bezdarbnieki, kuri ir saņēmuši atbalstu un uzsākuši dalību apmācību vai nodarbinātības pasākumos – ir sasniegts par 106,0 % (dalību uzsākušas 20 083 unikālās personas no 19 000 plānotajām). Pasākuma noslēgumā indikatīvs finansējuma atlikums ir 600 tūkst. *euro* (summa var tikt precizēta noslēguma dokumentu izskatīšanas procesā). Kopumā LM pasākumu vērtē kā efektīvu, jo tā

rezultātā jauniešiem ir iespēja atgriezties darba tirgū ātrāk, nekļūstot par ilgstošajiem bezdarbniekiem (atbalsts sniegts 4 035 ilgstošajiem bezdarbniekiem). Latvijā, īstenojot Jauniešu garantijas atbalsta aktivitātes, jauniešu bezdarba līmenis turpināja samazināties. Vienlaikus, lai turpinātu mazināt jauniešu bezdarbu un uzlabotu viņu konkurētspēju darba tirgū, LM rada iespēju jauniešu atbalstam arī citu ESF līdzfinansēto NVA pakalpojumu ietvaros. LM izskata iespēju papildus rosināt NVA projekta finanšu atlikumu izmantot jauniešu atbalstam IZM atbildībā esošā Valsts izglītības attīstības aģentūras īstenotā 7.2.1.2. pasākumā “Sākotnējās profesionālās izglītības programmu īstenošana Jauniešu garantijas ietvaros”²⁵.

Projektu iesniegumu plānoto termiņu izpilde un iesniegumu kvalitāte

2018. gadā kopā CFLA iesniegti 688 projektu iesniegumi (APIA un IPIA, bez ITI). Par 647 projektu iesniegumiem ir pieņemti lēmumi par apstiprināšanu ar nosacījumiem, apstiprināšanu (35 projekti, 5,4 %) vai noraidīšanu. apstiprināti ar nosacījumu (291 projekti, 45,0 %). Vidēji 2018. gadā līdz pirmā lēmuma pieņemšanai par projektu iesniegumu apstiprināšanu bija nepieciešamas 56 darba dienas, līdz gala lēmuma pieņemšanai – 102 darba dienas. 2018. gada plānu izpildot, līdz 2019. gada 16. janvārim ir iesniegti IPIA projekti par ES finansējumu 652,7 milj. euro (skatīt ilustrāciju Nr. 5).

Ilustrācija Nr. 5 “2014. – 2020. gada plānošanas periods: Projektu iesniegumu 2018. gada plāna izpilde IPIA projektiem līdz 2019. gada 16. janvārim, kumulatīvi, ES fondi milj. euro (skaits).”

²⁵ LM plāno izstrādāt optimālāko risinājumu pēc iepazīšanās ar JNI pasākumu lietderības, efektivitātes un ietekmes noslēguma izvērtējuma rezultātiem un virzīt attiecīgu priekšlikumu MK lēmuma pieņemšanai indikatīvi 2019. gada otrajā ceturksnī (ja attiecināms).

Plānotajā termiņā ir iesniegti 83,0 %, nav iesniegti 39 projekti par 23,7 milj. *euro*²⁶. Detalizēta informācija ziņojuma 1. pielikumā²⁷. Gada laikā vairākiem projektu iesniegumiem AI saskaņoja iesniegšanas termiņu pagarinājumus. Kopumā iesniegumu termiņu uzraudzība ir labs instruments projektu ieviešanas disciplīnai, risku pārvaldībai un reālistiskākai resursu un procesu plūsmu plānošanai. 2019.gada plāns pirmajā mēnesī izpildīts 100,0 % - līdz 2019. gada 11. februārim atbilstoši plānam ir iesniegti 18 projekti par 22,1 milj. *euro*.

Maksājumu plānu un valsts budžeta ES fondu projektiem izpilde

Atsaucoties uz FM iepriekšējā ziņojumā minēto par papildu valsts budžeta līdzekļu nepieciešamību dinamiskākai ES fondu projektu īstenošanai, 2018. gada oktobrī palielināta 80.00.00 programmas apropriācija. Investīciju tempa pieauguma rezultātā 2018. gada valsts budžeta izpilde ES fondu projektu investīcijām sasniedza 719,4 milj. *euro*. FM piesardzīgā prognoze, sagatavojot 2018. gada budžeta likumprojektu, bija 600,0 milj. *euro*. 2018. gadā kopējā ES fondu investīciju atbalsta maksājumu prognozes²⁸ izpilde 92,0 % vērtējama kā laba. 2018. gada II pusgadā veikti ES fondu maksājumi 369,9 milj. *euro*, atbilstoši ziņojuma 2. pielikumā²⁹ apkopotajai un ilustrācijā Nr. 6 redzamajai informācijai kopā 2018. gadā projektu ieviesējiem izmaksājot 610,9 milj. *euro* no 666,5 milj. *euro* prognozes. 2018. gads bija īpaši aktīvs projektu īstenošanas periods. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir ievērojami kāpis gan investīciju temps, gan prognožu izpilde – 2016. gadā FS izmaksāti 204,3 milj. *euro* (64,9 % izpilde), bet 2017. gadā FS izmaksāti 346,4 milj. *euro* (79,5 % izpilde). Analizējot maksājumu plūsmu investīciju jomās, 2018. gadā galvenokārt nav izdevies sasniegt prognozēto tramvaju infrastruktūras, ūdenssaimniecības, kā arī pētniecības un attīstības investīciju projektos³⁰. Galvenie iemesli ir būvprojektu izstrādes termiņu kavējumi dažādu faktoru ietekmē, kas attiecīgi rada nobīdes būvdarbu uzsākšanas termiņos vai pagarina būvdarbu izpildes termiņus, sūdzības par iepirkumu procedūru rezultātiem vai iepirkumu konkursiem bez rezultāta, t.sk. iepirkumos piedāvāto būvniecības cenu pieauguma rezultātā.

²⁶ Galvenokārt, energoefektivitātes un deinstitucionalizācijas projekti, un daudzos gadījumos to iesniegšanas termiņi 2019.gada sākumā tiek pagarināti, saskaņojot ar AI.

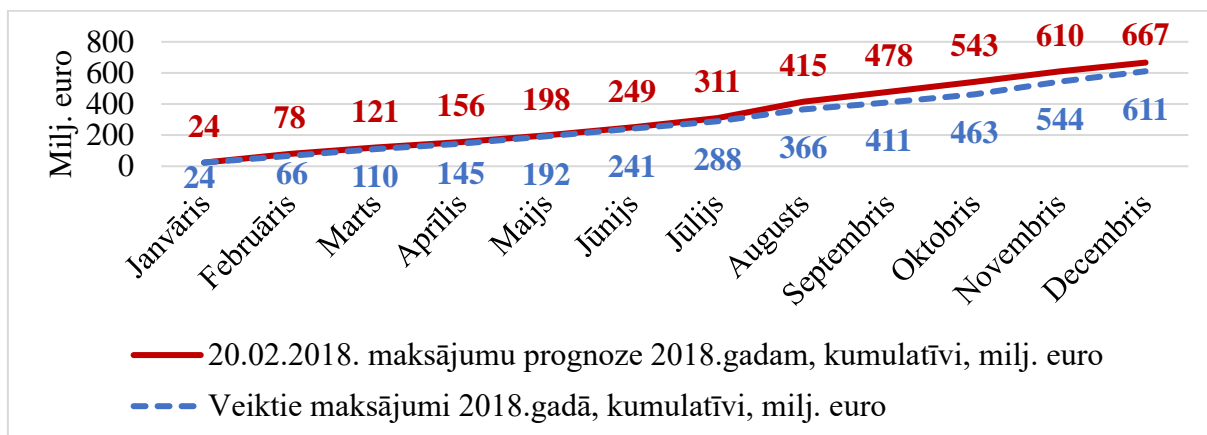
²⁷ 1. pielikums “Līdz 16.01.2019 plānoto ierobežoto projektu iesniegumu atlasu (IPIA) projektu iesniedzēju prognozētajā termiņā neiesniegtie projekti”

²⁸ CFLA prognoze ES fondu atbalsta maksājumiem FS, ņemot vērā risku vērtējumu konkrētās investīciju jomās.

²⁹ 2. pielikums “Prognoze veiktajiem maksājumiem projektu finansējuma saņēmējiem 2019. un turpmākajos gados, ES fondu finansējums”

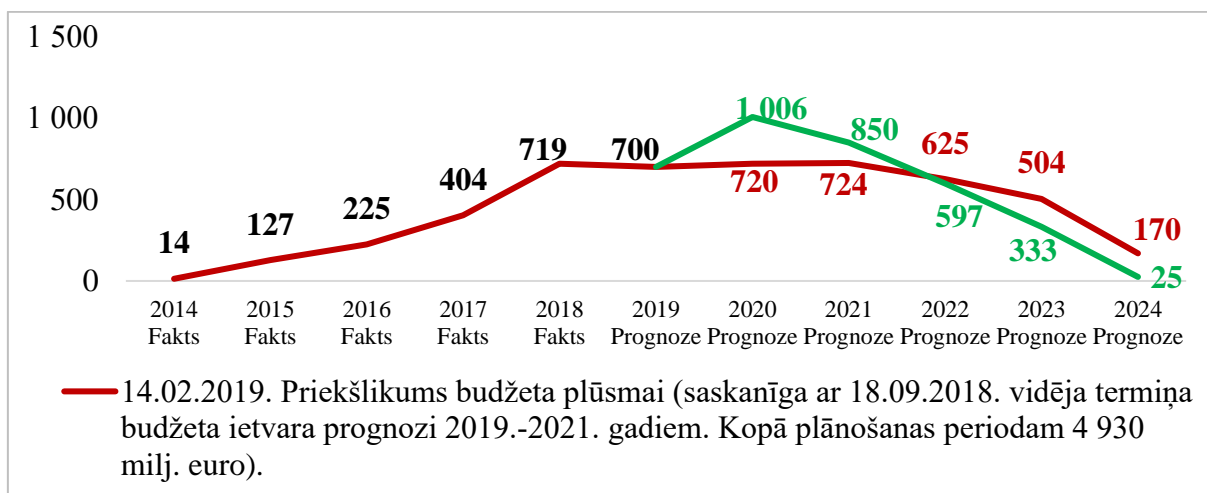
³⁰ 4.5.1.1. pasākums “Attīstīt videi draudzīgu sabiedriskā transporta infrastruktūru (sliežu transporta)”; 5.3.1.. SAM “Attīstīt un uzlabot ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas pakalpojumu kvalitāti un nodrošināt pieslēgšanas iespējas”; 1.1.1.4. SAM pasākums “P&A infrastruktūras attīstīšana Viedās specializācijas jomās un zinātnisko institūciju institucionālās kapacitātes stiprināšana”

Ilustrācija Nr. 6 “ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda maksājumu plānu izpilde 2018. gadā, ES fondu finansējums kumulatīvi, milj. euro”

Balstoties uz projektu īstenotāju aktualizētajiem maksājumu pieprasījumu iesniegšanas plāniem uz 2019. gada 1. februāri, CFLA ir aktualizējusi investīciju prognozi 2019. gadam un turpmākiem gadiem³¹ (skatīt ziņojuma 2. pielikumā). Projektu īstenotāju optimistiskie plāni norāda uz iespējamu izdevumu “pīķi” 2020. – 2021. gadā (skatīt ilustrāciju Nr. 7). Tas var radīt risku dažādās nozarēs, sevišķi būvniecībā, kurā izdevumi ik gadu ir no 60,0 % līdz 70,0 % no kopējām ES fondu investīcijām.

Ilustrācija Nr. 7 “ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda valsts budžeta izdevumu plūsma, milj. euro”

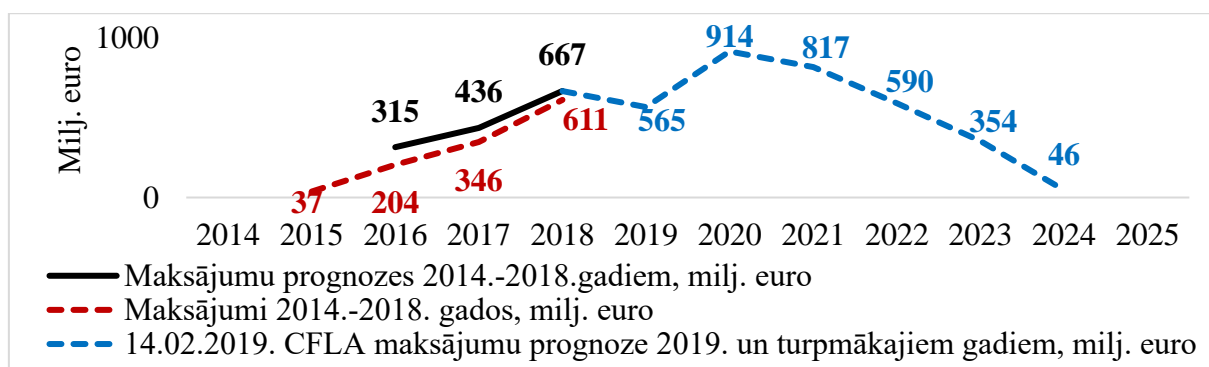
EM nepieciešams analizēt valstī kopējos investīciju plānus būvniecībai, lai novērtētu iespējamā riska pamatotību un nepieciešamo rīcību, EM ik gadu līdz 1. jūlijam veicot pētījumu par prognozētām izmaiņām darba spēka un

³¹ Saskaņā ar MK 2015. gada 24. februāra noteikumu Nr.108 “Kārtība, kādā uzrauga un izvērtē Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanu, kā arī izveido un izmanto Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēmu 2014. – 2020. gadam” 11. punktā noteikto. Investīciju prognozi un ikmēneša izpildes datus FM operatīvi publisko ES fondu tīmekļa vietnē.

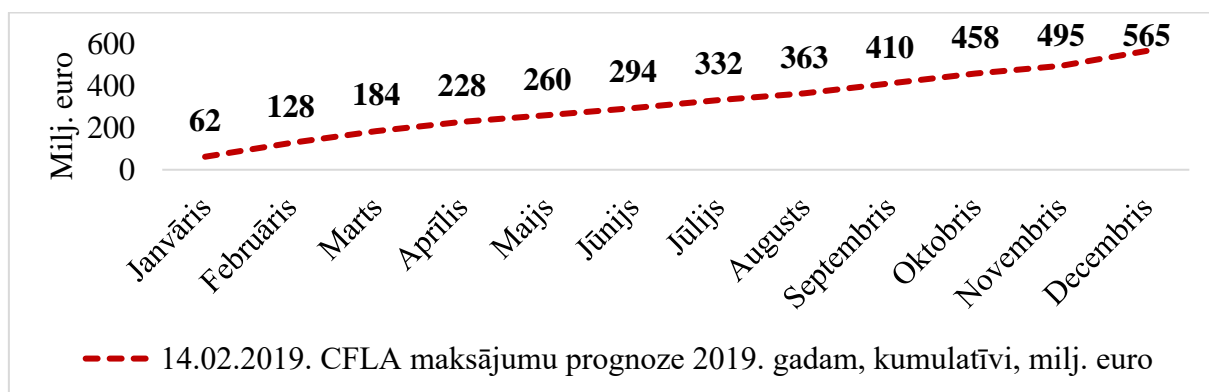
būvmateriālu izmaksās būvniecības nozarē saskaņā ar MK 2017. gada 28. augusta sēdes protokola Nr. 41 1.§ 7.punktā doto uzdevumu³². Ņemot vērā “Deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā MK iecerēto darbību” 26. uzdevumu³³ attiecībā uz tautsaimniecības nozaru attīstības tendenču uzraudzību, laikus novēršot to pārkaršanas riskus un jau augstāk pieminēto MK sēdes protokola uzdevumu EM, EM kā nozares ministrija atbilstoši kompetencei ir jāveic pasākumi šī riska efektīvai vadībai. Papildus tiek ierosināts EM par pētījuma rezultātiem informēt MK, nepieciešamības gadījumā sniedzot priekšlikumus nozaru attīstības risku vai to ietekmes novēršanai un mazināšanai. risku novēršanai.

2019. gadā investīciju temps paredzams līdzīgs kā 2018. gadā (skatīt ilustrācijas Nr. 8 un Nr. 9). Lielākie ieguldījumi 2019. gadā prognozēti vides un kultūras (122,3 milj. euro), transporta (107,0 milj. euro) izglītības (79,3 milj. euro), enerģētikas (61,7 milj. euro) un pētniecības un inovāciju (65,8 milj. euro) jomās.

Ilustrācija Nr. 8 “ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda maksājumu prognoze 2019. un turpmākajos gados, ES fondu finansējums kumulatīvi, milj. euro”

Ilustrācija Nr. 9 “ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda maksājumu prognoze 2019. gadā, ES fondu finansējums kumulatīvi, milj. euro”

³² EM 2018. gada pētījums EM tīmekļa vietnē, sadaļā: Nozares politika→Būvniecība→Statistika, pētījumi: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/buvnieciba/statistika_petijumi/

³³ 26. uzdevums “Nodrošināsim Eiropas Savienības fondu investīciju īstenošanas efektīvu pārvaldību, uzraugot tautsaimniecības nozaru attīstības tendences un laikus novēršot to pārkaršanas riskus”.

Vērtējot individuālo FS pašu plānoto maksājumu pieprasījumu izpildi un maksājumu gada plānu izmaiņas (finanšu disciplīnas nosacījumi) pēc 2018. gada 1. septembra (skatīt ilustrāciju Nr. 10) un ziņojuma 3. pielikumu³⁴, salīdzinot ar 2017. gadu, kad 155 projektos (94,7 milj. *euro*) maksājumu pieprasījumu iesniegšanas plāni nebija izpildīti par vairāk kā 25,0 %, ir redzams, ka disciplīnas pasākumi ir uzlabojuši plānošanas kvalitāti. Vienlaikus kopā projektos 2018. gadā maksājumu pieprasījumi iesniegti par 45,7 milj. *euro*, vairāk kā plānots. Individuālu projektu gadījumā līdz 2019. gada 1. janvārim 32 projektos maksājumu pieprasījumu iesniegšanas plāni nav izpildīti par vairāk kā 25,0 % (tas ir 16,0 % no kopējā plāna). No tiem: (1) 12 projektos CFLA konstatē izņēmuma gadījumus, kad nav jāsamazina atbalsta summa; (2) 10 projektos iesniegšanas termiņš pārsniegts nebūtiski (janvārī) un viens projekta īstenotājs ir Valsts ieņēmumu dienesta padziļinātās sadarbības programmas Zelta klients. Šajos gadījumos nebūtu samērīgi piemērot publiskā atbalsta samazināšanu; (3) deviņos projektos VARAM, IZM un EM sadarbībā ar CFLA rosina nesamazināt publiskā atbalsta apmēru, ņemot vērā projektu kavējumu izvērtējumā secināto:

- VARAM: “Nepiemērot sankcijas (Līvānu novada domes projekts Nr.5.6.2.0/16/I/008, SIA “Bauskas ūdens” projekts Nr.5.3.1.0/17/I/020, Jūrmalas pilsētas domes projekts Nr.5.1.1.0/17/I/008, IZM projekts Nr.2.2.1.1/17/I/019 un SIA “Auces komunālie pakalpojumi” projekts Nr.5.3.1.0/17/I/015), jo projektu īstenošanas kavējumi un finansējuma apguves riski ir saistīti ar trešo personu radītiem apstākļiem, galvenokārt, kavējumiem projektēšanas stadijā un nekvalitatīvajiem pakalpojumiem no pakalpojumu līgumu izpildītāja puses, par kuriem projekta īstenotāji piemēro/plāno piemērot izpildītājiem līguma sodu.”
- IZM: “Nepiemērot finanšu disciplīnā noteiktās sankcijas Liepājas Universitātes un Ventspils Augstskolas 8.2.3. SAM „Nodrošināt labāku pārvaldību augstākās izglītības institūcijās” ietvaros īstenotajiem projektiem, ievērojot, ka to īstenošana ir uzsākta tikai 2018. gada nogalē. Liepājas Universitātes projekta “Labākas pārvaldības nodrošināšana Liepājas Universitātē” īstenošana ir uzsākta 2018. gada 1. oktobrī un plānoto maksājumu pieprasījumu iesniegšanas grafiks (PMPIG) līdz 2018. gada 31. decembrim ir izpildīts par 71,4 %. Savukārt Ventspils Augstskolas projekta “Ventspils Augstskolas studiju programmu satura kvalitātes pilnveide, resursu izmantošanas efektivitātes uzlabošana un labākas pārvaldības nodrošināšana” īstenošana ir uzsākta 2018. gada

³⁴ 3. pielikums “Projektos plānoto maksājumu pieprasījumu iesniegšanas 2018. gada plānu izpilde”

1. novembrī, tādējādi projekta īstenošana ir noritējusi tikai 2 mēnešus līdz finanšu disciplīnas pasākumu atskaites termiņam. Turklāt nākamo starpposma maksājumu pieprasījumu plānots iesniegt jau 2019. gada 14. februārī. Ievērojot minēto, kā arī ņemot vērā, ka finanšu disciplīnā noteiktās sankcijas attiecas uz avansa maksājumu pieprasījumiem, kas ir finansējums projektu uzsākšanai, nevis uz projekta izlieto to finansējumu, IZM ieskatā sankciju noteikšana minētajos projektos ir uzskatāma par nesamērīgu sodu un tāpēc nav piemērojama.”

- EM: “Ievērojot CFLA sagatavoto informāciju par iemesliem, kas kavējuši NVA (4.2.1. SAM) un SIA “IT INTERNATIONAL” (3.1.1. SAM) no projekta iesniedzējiem neatkarīgu iemeslu, kurus iepriekš nav bijis iespējams paredzēt lūdzam attiecīgajiem projektu iesniedzējiem nepiemērot finanšu disciplīnas pasākumus un nesamazināt projektu īstenošanai pieejamo finansējumu.”

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiek rosināts saskaņā ar MK 2014. gada 16. decembra noteikumu Nr. 784³⁵ 51.4.7. apakšpunktu MK atbalstīt atsevišķu izņēmuma gadījumu piemērošanu un atļaut CFLA nesamazināt ES fonda un valsts budžeta līdzfinansējumu atsevišķiem projektiem, kas izpildi nodrošināja 2019. gada janvārī, Valsts ieņēmumu dienesta padziļinātās sadarbības programmas Zelta klienta projektam, kā arī saskaņā ar VARAM, IZM un EM izvērtējumu un priekšlikumu³⁶.

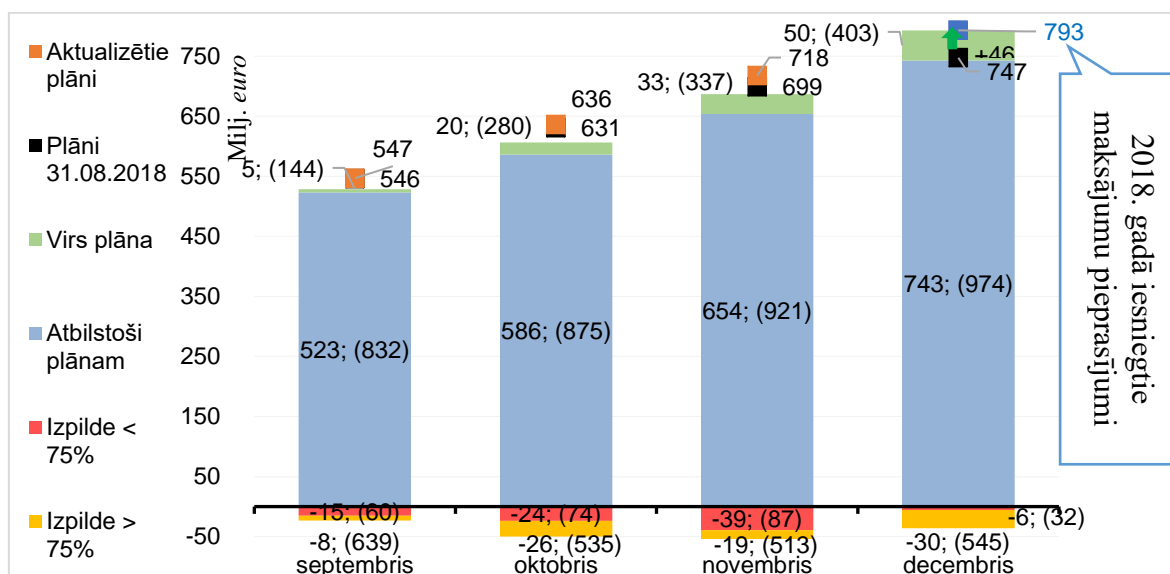
Informācija par maksājumu pieprasījumu plāniem 2019. gadam ir tīmekļa vietnē³⁷.

³⁵ “Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu 2014. – 2020. gada plānošanas periodā”

³⁶ Laika posmā no 2018. gada 1. septembra līdz 2019. gada 1. janvārim projektu termiņu pagarināšana nepārsniedz sešu mēnešu robežu, attiecīgi finanšu disciplīnas pasākumi nav jāpiemēro.

³⁷ <https://www.esfondi.lv/2019.gads> “2. Projektu iesniegšanas plānu izpilde ierobežotas projektu iesniegšanas atlašu projektiem un maksājumu pieprasījumu iesniegšanas plānu izpilde/Gada plāns”

Ilustrācija Nr. 10 “2014. – 2020. gada periods: 2018. gada maksājumu pieprasījumu plāna izpilde projektiem kumulatīvi līdz 2019. gada 1. janvārim ES fondi milj. euro.”

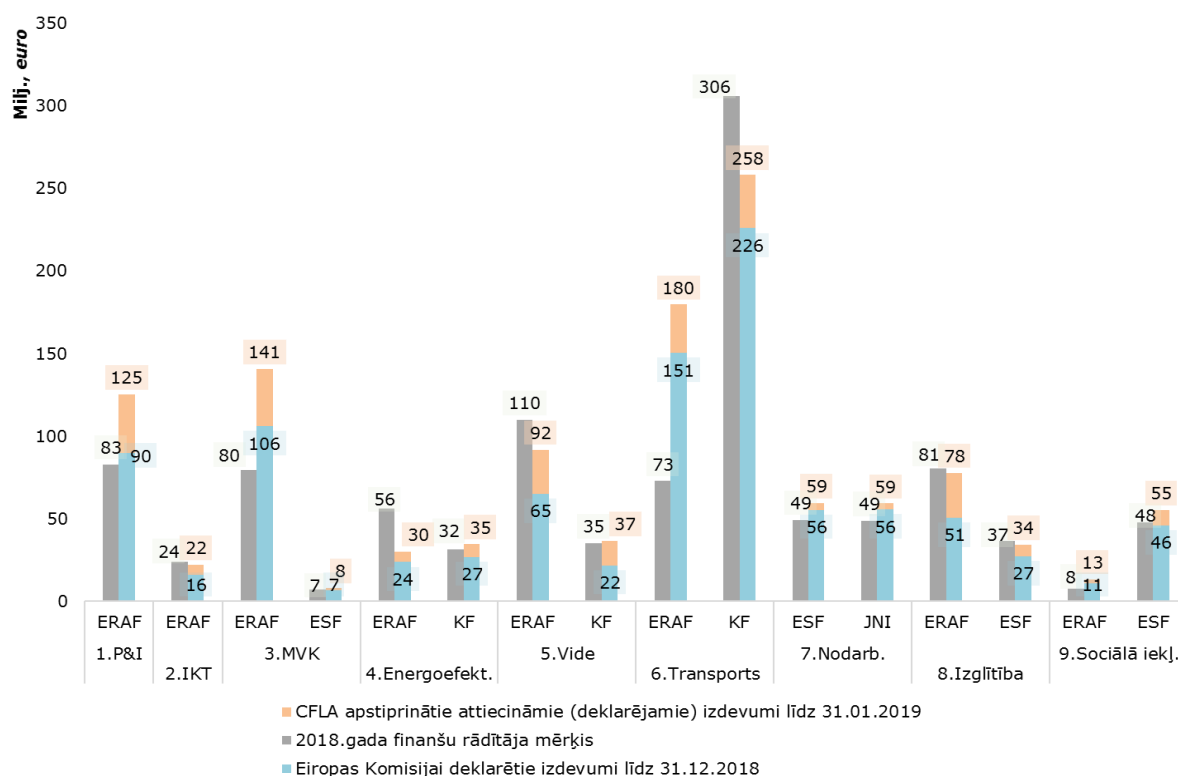
Darbības programmā noteikto 2018. gada mērķu izpildes prognoze

2018. gada 28. decembrī ar kārtējā maksājuma pieteikuma iesniegšanu EK ir pārsniegts ES fondu maksājumu pieteikumu mērķis 2018. gadam – Latvija ir deklarējusi EK izdevumus par investīcijām ar ES fondu atbalstu 868,0 milj. euro, 2018. gada noteikto mērķi pārpildot par 225,0 milj. euro. Tādējādi ir garantēta ne tikai DP ES saistību saglabāšana “n+3”³⁸ nosacījuma izpildes rezultātā, bet arī izpildīti 80,0 % no 2019. gada “n+3” mērķa – 1 090,0 milj. euro. Atbilstoši šī brīža investīciju tempiem un aktuālajām prognozēm turpmākajos gados FM nekonstatē risku zaudēt daļu ES fondu piešķiruma par ikgadējā mērķa nesasniegšanu. Ņemot vērā ES fondu investīciju pietiekamo tempu DP noteikto ikgadējo finanšu mērķu sasniegšanai, kā arī, lai mazinātu spiedienu uz īpaši būvniecības izmaksu pieaugumu kādā konkrētā gadā dēļ iepirkumu un darbu intensitātes, būvniecības iepirkumi un lēmumi par rezultātiem nebūtu steidzināmi.

Pēc 2018. gada paplašinātā gada ziņojuma iesniegšanas EK līdz 2019. gada 30. jūnijam, EK vērtēs vidusposma mērķu (DP noteiktais snieguma ietvars) sasniegšanu un lems par 261,6 milj. euro snieguma rezerves pieejamību Latvijai.

³⁸ Ikgadējs minimālais kumulatīvais EK pieprasāmo izdevumu apjoms, lai nezaudētu ES finansējumu (EK noteiktais finanšu mērķis) – Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 86. un 136. pantu prasības

Ilustrācija Nr. 11 "ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda 2018.gada starpposma finanšu mērķa izpilde, milj. euro"

Ziņojuma 4. pielikumā³⁹ un ilustrācijā Nr. 11 sniegtā informācija liecina, ka pēdējā maksājuma pieteikumā EK⁴⁰ ir izpildīti deviņi no 16 finanšu rādītājiem minimālās riska robežas apjomā. Papildus vērtējot CFLA līdz 2019. gada 1.februārim jau apstiprinātos maksājuma pieprasījumus, minimālo riska robežu vairs nesasniedz tikai 4. PV Energoefektivitāte⁴¹ (deklarējot EK, mērķis būtu ir izpildīts tikai 54,0 %). CFLA veic iesniegto projektu maksājumu dokumentu izskatīšanu un optimistiskā scenārijā var būt iespējams sasniegt nepieciešamo deklarējamo izdevumu apjomu. Atsevišķos gadījumos vēl jādemonstrē iznākumu rādītāju izpilde⁴². Ziņojuma 5. pielikumā⁴³ ir apkopota informācija par snieguma rezervēm un sasniedzamajiem snieguma ietvara mērķiem, izpildi līdz 2018. gada 31. decembrim (deklarēts EK), kā arī prognozes finanšu mērķa sasniegšanai.

³⁹ 4. pielikums "Snieguma ietvara finanšu rādītāja optimālā izpildes prognoze prioritārajos virzienos SAM/SAMP dalījumā, visi finansējuma avoti"

⁴⁰ Pēdējais sniegtais maksājumu pieteikums EK par apstiprinātajiem maksājuma pieprasījumiem līdz 2018. gada 31. oktobrim, iesniegts EK 2018. gada 28. decembrī

⁴¹ 4. PV "Pāreja uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisijas līmeni visās nozarēs".

⁴² trīs rādītāji 8. PV "Izglītība, prasmes un mūžizglītība" ESF, viens rādītājs 9. PV "Sociālā iekļaušana un nabadzības apkarošana" ESF. Informācija no FS liecina, ka šī gada sākumā vēl tiks iesniegti vai arī ir jau iesniegti maksājuma pieprasījumi par projekto veiktajiem izdevumiem līdz 2018. gada beigām, attiecīgi nodrošinot rādītāju izpildi minimālās robežas apmērā.

⁴³ 5. pielikums "Informācija par darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" snieguma ietvara izpildi"

Ar atsevišķiem MK lēmumiem snieguma rezerves ātrāka izmantošana kopumā 45 646 367 *euro* jau ir atļauta 1. PV “Pētniecība, tehnoloģiju attīstība un inovācijas”, 6. PV “Ilgtspējīga transporta sistēma” attiecībā uz ERAF un KF investīcijām, kā arī 9. PV “Sociālā iekļaušana un nabadzības apkarošana” attiecībā uz ERAF investīcijām.

Snieguma rezerves finansējuma izmantošanas lēmumu pieņemšanas procesā jāņem vērā arī, ka ar atsevišķiem MK lēmumiem ir piešķirtas valsts budžeta virssaistības 66 269 088 *euro*. Atbilstoši MK 2015. gada 10. novembra rīkojuma Nr. 709 5. punktā⁴⁴ un likuma “Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018., 2019. un 2020. gadam” 19. pantā⁴⁵ noteiktajam vidusposma izvērtējuma rezultātā, lemjot par snieguma rezerves piešķiršanu un pieejamību, vispirms prioritāri jānodrošina šo virssaistību “dzēšana” – kompensēšana, t.sk. ES fondu pārdales, lai nodrošinātu virssaistību neitrālu ietekmi uz valsts budžeta fiskālo telpu. Tas nozīmē, ka rezerves finansējums reālai izmantošanai nebūs pieejams pilnā apmērā. Tāpat, vērtējot iespējas snieguma rezerves finansējuma izmantošanai vai pārdaļīšanai, ir jāņem vērā ERAF regulas⁴⁶ 4. panta c) punktā noteiktās prasības tematiskās koncentrācijas nodrošināšanai – proti, pirmo četru tematisko mērķu⁴⁷ ietvaros ir jānodrošina 50,0 % no visa ERAF finansējuma (šobrīd 50,9 %), t.sk. 4. tematiskajam mērķim “Atbalstīt pāreju uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisijas līmeni visās nozarēs” jānovirza 12,0 % no visa ERAF finansējuma (šobrīd 12,1 %). Tas nozīmē, ka snieguma rezerves izlietojumam būtu pēc iespējas jāatbilst sākotnēji plānotajam snieguma rezerves sadalījumam.

Atbilstoši vispārējā Regulā Nr. 1303/2013 un EK vadlīnijās par snieguma ietvara izpildi⁴⁸ noteiktajam, snieguma ietvara izpildē tiek vērtēti EK deklarētie

⁴⁴ MK 2015. gada 10. novembra rīkojuma Nr. 709 “Par integrēto teritoriālo investīciju specifisko atbalsta mērķu finansējuma kopējo apjomu katram nacionālas nozīmes attīstības centram un kopējiem rezultatīvajiem rādītājiem nacionālas nozīmes attīstības centru grupai” 5.p.

⁴⁵ 19. pants “Ja no uzņemtajām virssaistībām 2014.—2020. gada plānošanas perioda Eiropas Savienības fondu ietvaros rodas negatīva ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci, to kompensē pēc 2018. gada vidusposma izvērtējuma, tajā skaitā veicot Eiropas Savienības fondu finansējuma pārdales starp specifiskiem atbalsta mērķiem.”

⁴⁶ Regula Nr. 1301/2013

⁴⁷ 1. tematiskais mērķis “Nostiprināt pētniecību, tehnoloģiju attīstību un inovāciju” atbilst DP 1. PV “Pētniecība, tehnoloģiju attīstība un inovācijas”, 2. tematiskais mērķis “Uzlabot IKT pieejamību, izmantošanu un kvalitāti” atbilst DP 2. PV “IKT pieejamība, e-pārvalde un pakalpojumi”, 3. tematiskais mērķis “Uzlabot mazo un vidējo komersantu konkurētspēju” daļēji atbilst DP 3. PV “Mazo un vidējo komersantu konkurētspēja”, kura ietvaros tiek īstenoti atsevišķi specifiskie atbalsta mērķi 11. tematiskā mērķa “Uzlabot publisko iestāžu un ieinteresēto personu institucionālās spējas un valsts pārvaldes efektivitāti” ietvaros (minētie specifiskie atbalsta mērķi netiek ņemti vērā tematiskās koncentrācijas aprēķinā), 4. tematiskais mērķis “Atbalstīt pāreju uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisijas līmeni visās nozarēs” atbilst DP 4. PV “Pāreja uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisijas līmeni visās nozarēs”.

⁴⁸ European Commission “Guidance for Member States on Performance framework, review and reserve” (EGESIF 19.06.2018. Version 2.0); pieejamas: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guidelines/2018/guidance-for-member-states-on-performance-framework-review-and-reserve

izdevumi, kas FS ir radušies līdz 2018. gada 31. decembrim un par kuriem līdz 2019. gada 30. jūnijam iesniegta deklarācija EK. Tāpat tiek vērtēta arī snieguma ietvarā noteikto iznākuma rādītāju un galveno īstenošanas posmu (starpposma rādītāju) izpilde. EK nosūta dalībvalstīm lēmumu par snieguma ietvara izpildi 2019. gada augustā. Tas nozīmē, ka snieguma rezerves finansējuma pieejamība kopumā jāvērtē pēc tam, kad būs pieejama informācija par līdz 2019. gada 30. jūnijam EK deklarētajiem izdevumiem par maksājumiem projektos līdz 2018. gada beigām. Tiek rosināts atbildīgajām nozaru ministrijām, kuras būs izpildījušas noteiktos finanšu un iznākuma rādītājus, līdz 2019. gada 1. jūlijam iesniegt FM (piemēram, vēstules formā), apkopošanai argumentētus priekšlikumus snieguma rezerves izlietojumam, tai skaitā, pamatojot ar veikto ES fondu lietderības, efektivitātes un ietekmes izvērtējumu rezultātiem, kur attiecināms. Lai nodrošinātu koordinētu rīcību DP ietvaros, FM apkopos ministriju sniegto informāciju, sagatavos un 2019. gada septembrī iesniegs MK informatīvo ziņojumu par DP snieguma rezerves izlietojuma priekšlikumiem. FM ziņojuma un priekšlikumu MK lēmumiem pamatā tiks izskatītas visas iespējas un ierobežojumi, proti, primāri nepieciešamība mazināt virssaistību negatīvo ietekmi uz valsts budžetu, līdz šim MK pieņemtie lēmumi par papildu finansējuma nepieciešamību, līdz šim veiktās investīcijas, tai skaitā, SAM, kuros jau priekšfinansēts snieguma rezerves finansējums, finansējuma atlikumi, līdz šim identificētās nozaru papildu finansējuma nepieciešamības, vienlaikus nodrošinot tematisko koncentrāciju, kā arī ievērojot veiktos ES fondu lietderības, efektivitātes un ietekmes izvērtējumu rezultātus.

5. EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu investīciju progress⁴⁹

Latvijā laika periodā no 2018. gada sākuma līdz 2024. gada beigām iestādēm ir iespēja administrēt investīcijas 99,4 milj. *euro* (EEZ/Norvēģijas grants 85,4 milj. *euro*, valsts budžeta līdzfinansējums 14,0 milj. *euro*). Finansējums paredzēts sešām nozaru investīciju programmām, DSF un atbalsts (tehniskā palīdzība) vispārējai EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu vadībai un kontrolei, t.sk. VI, RI un IUB.

2018. gadā 0,5 milj. *euro* ir priekšfinansēts no valsts budžeta (t.sk., granta daļa 0,4 milj. *euro*), lai nodrošinātu programmu koncepciju sagatavošanu, to iesniegšanu MK un pēc tam - donorvalstīm, kā arī veicinātu divpusējo sadarbību ar donorvalstīm. Līdz pārskata perioda beigām četras programmas ir apstiprinātas MK, iesniegtas donorvalstīm un notiek to līgumu izstrāde ("Korekcijas dienesti", "Klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās tām un vide", "Starptautiskā

⁴⁹ Aktuālā informācija un saistošie dokumenti pieejami tīmekļa vietnēs: <https://www.eeagrants.lv/?id=96>

polīcijas sadarbība un noziedzības apkarošana” un “Pētniecība un izglītība”). Divu programmu saturs (“Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība” un “Uzņēmējdarbības attīstība, inovācijas un mazie un vidējie uzņēmumi”) ir saskaņošanas stadijā ar donorvalstīm. 2019. gadā plānota visu sešu programmu līgumu noslēgšana ar donorvalstīm, programmu un projektu ieviešanas tiesiskās bāzes izstrāde, lai attiecīgi varētu uzsākties projektu atlases un investīcijas. TM jau ir izstrādājusi un ar FM saskaņojusi MK noteikumu projektu Korekcijas dienestu programmai, kas ir par vienu mēnesi ātrāk nekā plānots atbilstoši ar MK 2018. gada 13. marta sēdes protokola Nr. 15 30.§, 7.2. apakšpunktu apstiprinātajam laika grafikam. Detalizētāku programmu progresa informāciju lūdzam skatīt tīmekļa vietnē: <https://www.eeagrants.lv/?id=105> sadaļā “Informatīvie materiāli”⁵⁰.

2018. gada 16. novembrī spēkā stājās MK noteikumi Nr. 683 “Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2014. – 2021. gada perioda vadības noteikumi” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 683) un MK noteikumi Nr.686 “Revīzijas iestādes funkciju nodrošināšanas kārtība Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta vadībā 2014. – 2021. gada periodā”.

2018. gada 12. decembrī starp VI un donorvalstīm tika parakstīts līgums par Divpusējās sadarbības fondu⁵¹ par 2,4 milj. *euro* donoru finansējumu. Atbilstoši donorvalstu noteikumu par EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu ieviešanu 2014. – 2021. gadā 4.2. pantam tika izveidota DSF komiteja, kur lemj par DSF finansējuma piešķiršanu 1,3 milj. *euro*⁵² bilaterālajām iniciatīvām piemēram, konferences, pieredzes apmaiņa, pētījumi u.tml. īstenošanai ar mērķi stiprināt divpusējās attiecības starp Latviju un donorvalstīm. DSF komitejas sastāvā ir pārstāvji no donorvalstīm, Latvijas Ārlietu ministrijas un VI. Lai nacionālā līmenī nodrošinātu DSF iniciatīvu pārskatāmu un pareizas finanšu pārvaldības principiem atbilstošu apspriešanu ar sociāliem un sadarbības partneriem pirms to iesniegšanas DSF komitejā, VI saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 683 2018. gada novembrī izveidoja DSF konsultatīvo darba grupu, kuras sastāvā ir pārstāvji no VI, visām nozaru ministrijām, t.sk. programmu apsaimniekotājiem, sociāliem un sadarbības partneriem (lielākās darba devēju,

⁵⁰ EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu programmu sagatavošanā sasniegtais, plānotais progress un finanšu plūsma

⁵¹ DSF līguma parakstīšana atbalstīta MK 2018. gada 27. novembrī.

⁵² Saskaņā ar Saprāšanās memorandu par EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu 2014. – 2021. gada perioda ieviešanu B pielikumiem 1,1 milj. *euro* no kopējā DSF finansējuma jau ir piešķirts programmas apsaimniekotājiem un iepriekš noteiktajai stratēģiskajai iniciatīvai mediju stratēģiskās komunikācijas stiprināšanai.

darba ņēmēju, uzņēmēju un pašvaldības pārstāvošās nevalstiskās organizācijas)⁵³, NVO un MK sadarbības memoranda īstenošanas padomes. 2018. gada 28. novembrī FM notika pirmā DSF konsultatīvās darba grupas sanāksme, 2018. gada 6. decembrī notika DSF komitejas pirmā sanāksme un 2018. gada 7. decembrī rakstiskā procedūra, kuru rezultātā konceptuāli vienojās atbalstīt, ja MK apstiprina⁵⁴:

1) donorvalstu iniciatīvu “*3D skenēšana un jaunās tehnoloģijas kultūras mantojuma pārvaldībā*” (īstenotājs - Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde) 126,6 tūkst. *euro*. Iniciatīvas mērķis ir nacionālo kultūras mantojuma iestāžu ekspertu kapacitātes stiprināšana Latvijā un Norvēģijā, izmantojot inovācijas un mūsdienu tehnoloģijas kultūras mantojuma saglabāšanā. Iniciatīva veicinātu platformas izveidi turpmākai sadarbībai un zināšanu apmaiņai starp saņēmējvalstu un donorvalstu ekspertiem. Šāda zināšanu apmaiņa sekmētu kvalitatīvāku kultūras mantojuma saglabāšanu ar atbilstošām metodēm, nodrošinot plašāku ekspertu loku un informētību par jaunākajām tehnoloģijām. Iniciatīvas sagaidāmais rezultāts ir semināri un rokasgrāmatas izstrāde par 3D skenēšanas lietošanu kultūras mantojuma izpētē ieinteresētajām personām (ekspertiem, kultūras mantojuma īpašniekiem, arhitektiem, restauratoriem u. tml.), ko varēs izmantot plašs ekspertu loks Norvēģijā un Latvijā, sniedzot labumu zināšanu apmaiņai, balstoties uz vienotiem kvalitātes kritērijiem un specifikācijām, starp Latvijas un donorvalstu ekspertiem;

2) nacionālo iniciatīvu “*Dalība sarunu festivālā “LAMPA”*” (īstenotājs - FM) 90 tūkst. *euro* četriem pasākumiem, t.i., 2019., 2021., 2023. un 2024. gadā, kurai atbilstoši DSF komitejas sanāksmē saņemtajiem komentāriem tika palielināts nepieciešamais finansējums donorvalstu ekspertu dalībai sarunu festivālā “LAMPA”. Līdzīgi kā 2017. gadā iniciatīvas mērķis ir programmu apsaimniekotājiem sniegt informāciju, skaidrot un iesaistīt Latvijas sabiedrību par EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu atbalstu un sasniegtajiem rezultātiem Latvijā. Vienlaicīgi sarunu diskusijās par EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu atbalstītajām programmām piesaistīt donorvalstu nozaru pārstāvjus, tādējādi veicinot pieredzes apmaiņu starp Latviju un donorvalstīm.

⁵³ Latvijas Darba devēju konfederācija, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, Latvijas Pašvaldību savienība, Latvijas Lielo pilsētu asociācija.

⁵⁴ Tādējādi atlikušais DSF pieejamais finansējums jaunām DSF iniciatīvām ir 1,1 milj. *euro*. Iniciatīvas pieteikums pieejams mājas lapā <https://www.eeagrants.lv/?id=134> sadaļā “Divpusējās sadarbības fonds”.

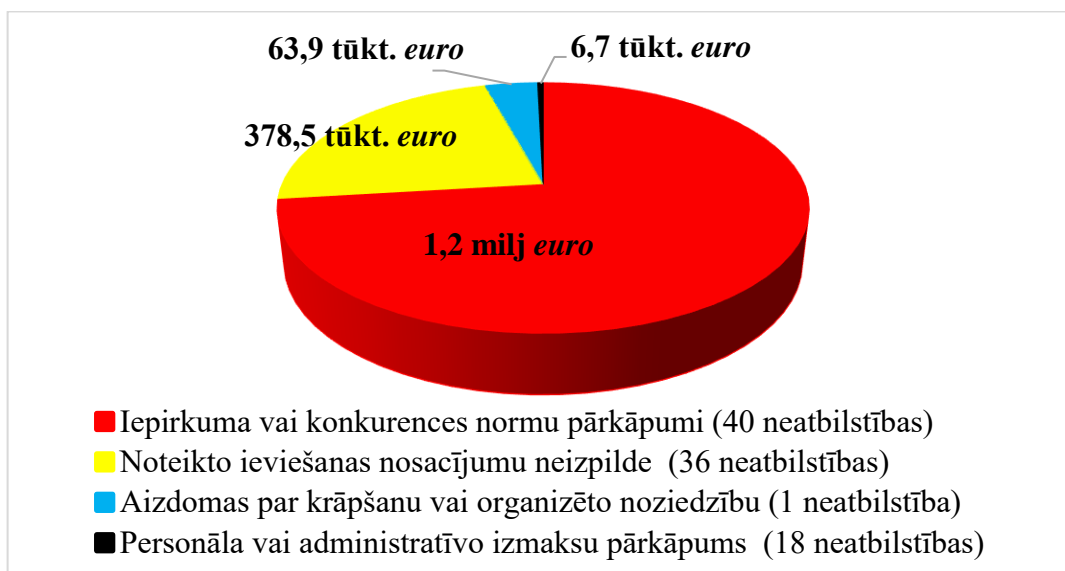
6. Projektos konstatētie pārkāpumi ar finansiālu ietekmi⁵⁵

ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas periods

Līdz 2018. gada beigām kopā konstatēta 271 neatbilstība 8,2 milj. *euro* (publiskais finansējums). Salīdzinot ar datiem uz 2018. gada II pusgada beigām, kopējais neatbilstību skaits palielinājies par 89 gadījumiem jeb 67,0 %, savukārt neatbilstoši veikto izdevumu apjoms pieaudzis par 10,0 %. Izmaiņu analīzē ņemti vērā arī pirms pārskata perioda konstatēto neatbilstību pārrēķini, kā rezultātā kumulatīvā neatbilstību summa pārskata periodā samazinājusies par 1,3 milj. *euro*. 2018. gada II pusgadā kopā konstatētas 95 jaunas neatbilstības 1,7 milj. *euro* (publiskais finansējums): (1) 70 no 95 neatbilstībām konstatējusi CFLA, veicot FS iesniegto maksājuma pieprasījumu un to pamatojošo dokumentu pārbaudes; (2) finansiālā izteiksmē lielāko daļu, t.i. 989,3 tūkst. *euro* jeb 59,0 %, veido RI darbību revīzijās konstatētie neatbilstoši veiktie izdevumi. Līdz pārskata perioda beigām nav atgūti neatbilstoši veiktie izdevumi kopā par 254,6 tūkst. *euro*, kas visi ir par iepirkuma/konkurences normu pārkāpumu gadījumiem.

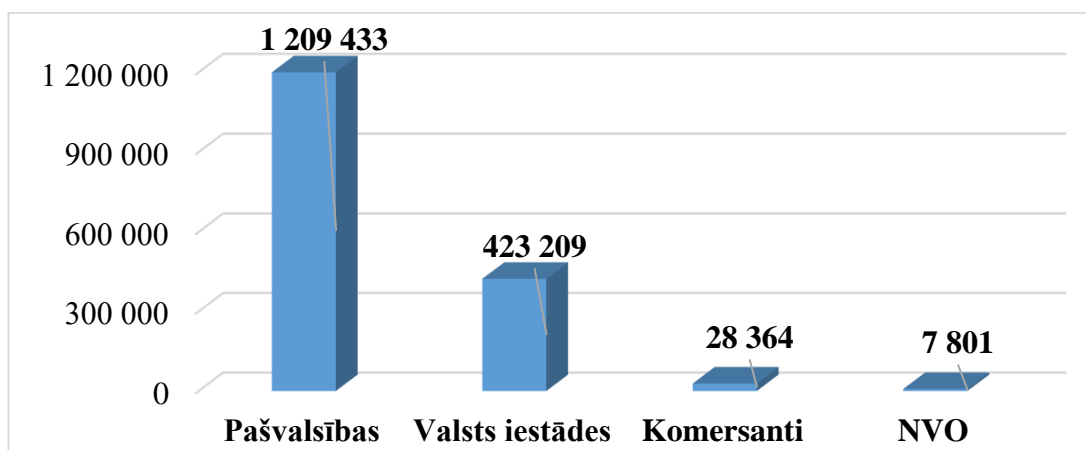
Pārskata perioda neatbilstoši veikto izdevumu sadalījumu pa neatbilstību veidiem un projektu iesniedzēju grupām attiecīgi skatīt ilustrācijā Nr. 12 un Nr. 13.

Ilustrācija Nr. 12 “Neatbilstību veidi, skaits un euro 2018. gada II pusgadā”

⁵⁵ Pārskata periods līdz 2018. gada 31. decembrim. Saskaņā ar Regulas Nr.1303/2013 2.panta 36.punktu. Metodoloģiskā un cita neatbilstību informācija pieejama tīmekļa vietnē: sadaļā <http://www.esfondi.lv/vadlinijas--skaidrojumi> un <http://www.esfondi.lv/konstatetas-neatbilstibas>. Ziņojumā analizēti pārkāpumi (neatbilstības) ar finansiālu ietekmi (publiskais finansējums (ES fondu finansējums, valsts budžeta daļa un valsts budžeta dotācijas) – pārkāpumi, kuru rezultātā radušies neatbilstoši veikti izdevumi, kam piemērota kāda no atgūšanas procedūrām (piemēram, izdevumu ieturēšana no kārtējā vai nākamā maksājuma pieprasījuma, atprasīšana, norakstīšana u.c.). Ziņojumā “neatbilstības” nozīmē “neatbilstoši veiktie izdevumi”.

Ilustrācija Nr. 13 “2018. gada II pusgadā projektu iesniedzēju grupās konstatētie neatbilstošie izdevumi, publiskais finansējums, euro”

Analizējot neatbilstību veidus, secināms, ka, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, nav izmaiņu. Joprojām iepirkuma vai konkurences normu pārkāpumi ir biežāk atklātais neatbilstību veids, kas finansiālā ziņā ir ap 73,1 % no visiem pārskata perioda neatbilstoši veiktajiem izdevumiem. Lai mazinātu neatbilstību iestāšanās risku, CFLA veic FS izglītošanu/konsultēšanu un arī veic iepirkumu pirmspārbaudes. Visvairāk pārkāpumu saistīti ar iepirkuma dokumentācijā norādītiem diskriminējošiem vai nesamērīgiem pretendentu atlases un/vai piedāvājumu vērtēšanas kritērijiem, kā arī atlases kritēriju grozīšanu pēc piedāvājumu atvēršanas, kā rezultātā tika nepamatoti atlasīti pretendenti. Otrais nozīmīgākais neatbilstību veids ir “Noteikto ieviešanas nosacījumu neizpilde”, kas veido 22,7 % no kopējiem pārskata perioda neatbilstoši veiktajiem izdevumiem. Pārsvarā konstatēti MK noteikumos par SAM īstenošanu noteiktajām attiecināmajām izmaksām neatbilstoši izdevumi.

82,0 % no visiem 2018. gada II pusgadā neatbilstoši veiktajiem izdevumiem konstatēti pašvaldību projektos, galvenokārt (t.i. 96,0 % no pašvaldību grupas neatbilstošiem izdevumiem) par iepirkuma vai konkurences normu pārkāpumiem. 713,3 tūkst. *euro* jeb 43,0 % no visa 2018. gada II pusgada neatbilstību apjoma konstatēti SAM pasākuma 6.1.3.1. "Rīgas pilsētas integrētas transporta sistēmas attīstība" ietvaros Rīgas pilsētas pašvaldības īstenojamā projektā Nr.6.1.3.1/16/I/001 “Salu tilta kompleksa atjaunošana, pārbūve un izbūve, 1.kārta”. RI darbību revīzijā šajā projektā konstatētas 5 iepirkumu normu pārkāpumu neatbilstības 365,5 tūkst. *euro*. Pārskata periodā lielākā konstatētā neatbilstība 411,9 tūkst. *euro* ir 5.6.1.SAM “Veicināt Rīgas pilsētas revitalizāciju, nodrošinot teritorijas efektīvu sociālekonomisko izmantošanu” ietvaros Rīgas pilsētas pašvaldības īstenojamā projektā Nr.5.6.1.0/17/I/002 “VEF Kultūras pils rekonstrukcija” konstatētais iepirkumu jomas pārkāpums par nolikumā iekļautiem diskriminējošiem atlases kritērijiem.

Skaita ziņā gandrīz puse (39 no 95) no 2018. gada II pusgada neatbilstībām konstatētas valsts iestāžu projektos:

1) visvairāk par nepareizi aprēķinātām personāla atalgojuma un atvaļinājuma naudas izmaksām personāla vai administratīvo izmaksu normu neievērošana (16 neatbilstības, nebūtisks īpatsvars kopējos neatbilstoši veiktajos izdevumos);

2) 12 pārkāpumi (77,0 % no valsts iestāžu grupas neatbilstošiem izdevumiem) par “Noteikto ieviešanas nosacījumu neizpildi”. Šajā neatbilstības veidā finansiāli apjomīgākā neatbilstība ir SM projekta Nr.6.1.5.0/15/I/012 “Valsts galvenā autoceļa A10 Rīga - Ventspils, km 57,76 – 68,60 segas pārbūve (rotācijas aplis)” neatbilstība 276 tūkst. *euro* par MK noteikumu Nr.243⁵⁶ 14. punktā noteiktā ierobežoto būvdarbu izmaksu (10,0 % no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām) pārsniegšanu.

3) 10 pārkāpumi saistībā ar iepirkumu normu neievērošanu (7,0 % no valsts iestāžu grupas neatbilstošiem izdevumiem);

4) pārkāpums “Aizdomas par krāpšanu vai organizēto noziedzību”, kur CFLA veic padziļinātu izpēti⁵⁷ (63,9 tūkst. *euro*, kas ir 15,0 % no valsts iestāžu grupas neatbilstošajiem izdevumiem).

Komersantu grupā visbiežāk tiek konstatēta ieviešanas nosacījumu neievērošana, taču lielākā daļa no neatbilstoši veiktajiem izdevumiem, t.i. 84,0 %, ir saistīti ar iepirkumus vai konkurenci regulējošo normatīvo aktu prasību neievērošanu. Gandrīz visi NVO projektu pārkāpumu gadījumi ir saistīti ar ieviešanas nosacījumu neievērošanu.

Lēmumu par neatbilstībām apstrīdēšana VI

FS, kas ir publiska persona, var apstrīdēt SI pieņemto lēmumu VI par piešķirto finanšu līdzekļu izmaksāšanu, izmaksāšanas turpināšanu vai citu lēmumu, ja vienošanās nav panākta sarunu ceļā⁵⁸. 2018. gada II pusgadā VI ir saņemti trīs apstrīdēšanas iesniegumi. Detalizētāka informācija ir tabulā Nr. 2.

⁵⁶ MK 2016. gada 19. aprīļa noteikumi Nr.243 “Noteikumi par energoefektivitātes prasībām licencēta vai reģistrēta energoapgādes komersanta valdījumā esošām centralizētām siltumapgādes sistēmām un to atbilstības pārbaudes kārtību”

⁵⁷ Konkurences Padome sniedza skaidrojumu CFLA, ka lieta netiks ierosināta.

⁵⁸ Ievērojot ES fondu 2014. - 2020. gada plānošanas perioda nacionālo tiesisko regulējumu.

Tabula Nr. 2 "Saņemtie apstrīdēšanas iesniegumi par neatbilstību lēmumiem, dati no 2018. gada 1. jūlija līdz 2019. gada 1. janvārim"

SAM/ pasākums	FS	Projekta izmaksas (ES fondu daļa), <i>euro</i>	Apstrīdēt ā lēmuma ES fondu daļa, <i>euro</i>	Apstrīdēto CFLA lēmumu skaits	Izskatīš anā	Rezultāts	
						Atstāts spēkā SI lēmums	Atgriezts atkārtotai izskatīšanai
9.2.1.3 "Atbalsts speciālistiem darbam ar bērniem ar uzvedības traucējumiem"	Valsts bērnu tiesību aizsardzīb as inspekcija	198 156	19 816	1	-	1	-
4.2.2.0 "Pašvaldību ēku energo- efektivitāte"	Kuldīgas novada pašvaldība	207 349	20 945	1	-	1	-
6.1.3.1 "Rīgas tiltu un pārvadu pārbūve"	Rīgas pilsētas pašvaldība	9 388 273	719 572	1	1	-	-
Kopā:				3	1	2	0

Apstrīdēšanas procesa ietvaros nav konstatēti pārkāpumi CFLA darbībā - SI pieņemtie lēmumi ir tiesiski un pamatoti.

ES fondu 2007. – 2013. gadu plānošanas periods

Iepriekšējā informatīvajā ziņojumā valdība tika informēta par nepieciešamību Durbes novada domei atmaksāt LIAA pārmaksāto ES fondu atbalstu par projekta ietvaros saņemtu iepirkuma līguma izpildītāja līgumsodu pašvaldības budžetā. 2018. gada oktobrī Durbes novada dome iesniedza LIAA, EM un FM iebildumus par nepieciešamību atmaksāt saņemto līgumsodu, uzskatot, ka ne EK regulējums, ne nacionālie normatīvie akti nenosaka tādu prasību. Attiecīgi, ņemot vērā ES regulējuma dažādo interpretāciju un, lai Latvijas iestādes varētu nepārprotami pamatot Durbes novada domei nepieciešamību atmaksāt saņemto līgumsodu, FM ir lūgusi EK sniegt juridiski saistošu viedokli⁵⁹ par juridisko bāzi un pareizu interpretāciju līgumsoda gadījumā.

Saskaņā ar LIAA sniegto informāciju konstatēts gadījums, kad LIAA konstatēto neatbilstoši veikto izdevumu gadījumā nav iespējams atgūt sniegto atbalstu 26 953,40 *euro*, jo projekta "Niedru apstrādes tehnikas iegāde" īstenotājs

⁵⁹ Vēstule EK nosūtīta 2018. gada 13. novembrī

SIA "Reed Production" 2018. gada 5. septembrī likvidēts un tam nav aktīvu, kuru pārdošanas rezultātā LIAA varētu atgūt atbalsta finansējumu. Attiecīgi saskaņā ar MK 2010. gada 10. augusta noteikumu Nr. 740⁶⁰ 24. punktu tiek sniegts priekšlikums izdevumus uzskatīt par atgūtiem un attiecināt uz ES fondu 2007. – 2013. gada plānošanas perioda virsraistībām.

2009.-2014.gada EEZ/Norvēģijas programmās pārskata periodā par neattiecināmiem (kļūdas PA administratīvo izmaksu atlīdzības, nolietojuma un intensitātes aprēķinā no programmai piešķirtā granta) atzīti 16,3 tūkst. *euro*, jeb 0,02 % no pieejamā granta finansējuma.

7. ES fondu vadības un kontroles sistēma

ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas periods

2018. gada II pusgadā VI kopumā ir veikusi 66 (sešdesmit sešas) deleģēto funkciju pārbaudes, izmantojot uz risku balstītu pieeju, lai gūtu pārliecību par starpniekinstitūcijām deleģēto funkciju (projektu iesniegumu vērtēšana, līgumu slēgšana/ līgumu grozījumu izvērtēšana, iepirkumu pirmspārbaudes, maksājumu pieprasījumu pārbaudes, neatbilstību administrēšana, pārbaudes projektu īstenošanas vietās, KP VIS administrēšana) atbilstošu nodrošināšanu. Tāpat tika veikta visu Pilsētu pašvaldību (ITI) iekšējo procedūru, t.sk CFLA atsevišķu iekšējo procedūru izvērtējums pret ārējiem normatīvajiem aktiem un to piemērošanu praksē. Atsevišķos gadījumos ir konstatēti trūkumi, kuriem nav būtiskas ietekmes uz deleģēto funkciju izpildes kopējo kvalitāti. Par konstatēto trūkumu novēršanu ir sagatavoti rīcības plāni, kas tiek pildīti, ievērojot saskaņotos termiņus. Konstatētie trūkumi nav ar tādām pazīmēm, kas varētu ietekmēt atbilstošu vadības un kontroles sistēmas darbību. VI ir guvusi pārliecību, ka kopumā starpniekinstitūcijas deleģētās funkcijas pilda pietiekamā kvalitātē, t.sk. vadības un kontroles sistēma kopumā darbojas atbilstoši.

Ņemot vērā gan pārbaudēs konstatētos trūkumus, gan starpniekinstitūciju uzdotos jautājumus, VI pēc pieprasījuma sniedz metodisko un skaidrojošo informāciju, tai skaitā pēc nepieciešamības tiek precizētas un papildinātas jau izstrādātās vadlīnijas, ar mērķi veicināt vienotu izpratni par procesiem un mazināt neatbilstoši veikto izdevumu rašanās risku.

Lai arī FS ir pārsvarā apmierināti ar CFLA darbību, CFLA turpina pārskatīt un uzlabot savu iekšējo kontroles sistēmu arvien vairāk pārejot uz risku balstītu

⁶⁰ 2010. gada 10. augusta MK noteikumi Nr. 740 "Kārtība, kādā ziņo par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, pieņem lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu un atgūst neatbilstošos izdevumus"

pieeju, mazinot kontroles un mērķējot tās uz projektos biežāk pieļautajām atkāpēm un pārkāpumiem, tādējādi arī samazinot CFLA nepieciešamo laiku, lai apstrādātu FS iesniegtos maksājuma pieprasījumus un veiktu maksājumus. 2018. gadā vidējie maksājuma pieprasījuma izskatīšanas termiņi salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu samazinājušies - starposma maksājuma pieprasījumam no 35 līdz 33 darbdienām, savukārt noslēguma maksājuma pieprasījumu CFLA vidēji izskata līdz pat 13 darbdienām ātrāk salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, kad bija nepieciešamas 66 darbdienas. Aktīvs darbs pie kontroļu izvērtēšanas turpinājās arī 2018. gada rudenī, kad CFLA rīcībā bija uzkrāti pietiekoši statistikas dati un rezultāti par kontroles pasākumu efektivitāti, kas ļāva veikt projektu uzraudzības procesu analīzi, samazinot izlases dokumentāciju jomās, kurās netiek konstatēti pārkāpumi. Tādējādi sagaidāms, ka no nākamā pusgada atsevišķām FS grupām samazināsies pārbaudēm iesniedzamo dokumentu apjoms.

Stiprināta normatīvā bāze un metodikas ES fondu ieviešanā

1) 2018. gada 8. novembrī VSS izsludināti *grozījumi MK 2015. gada 10. februāra noteikumos Nr. 77 "Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu pārbaužu veikšanas kārtība 2014. – 2020. gada plānošanas periodā"*, svītrojot no maksājuma pieprasījuma E sadaļas datu laukus, kuros noteiktās informācijas uzkrāšanu vairs neparedz grozījumi Regulā Nr. 1304/2013⁶¹. Papildus, lai nekavētu ES struktūrfondu atbalsta izsniegšanu, ar grozījumiem minētā maksājuma pieprasījuma sadaļa tiek izdalīta kā atsevišķs pielikums, papildinot noteikumus ar kārtību, kādā FS iesniegs un SI pārbaudīs minēto pielikumu.

2) VI saskaņojusi trīs jaunas un trīs aktualizētas vienas vienības izmaksu metodikas, kuras samazinās administratīvo slogu projektu ietvaros. 2018. gada 21. septembrī tika apstiprināta VI izstrādātā horizontālā viena kilometra vienas vienības izmaksu metodika, kas nosaka vieglā transportlīdzekļa un sabiedriskā (reģionālās starppilsētu nozīmes, reģionālās vietējās nozīmes maršruti) transporta likmi par nobrauktu 1 km projektu ietvaros. Papildus turpinās darbs pie jaunu metodiku izstrādes.

3) VI 2018. gada 5. jūlijā ir aktualizējusi 2.5 vadlīnijas "Vadlīnijas par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansētā projekta pārbaudēm 2014.-2020.gada plānošanas periodā".

⁶¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulā (ES) Nr. 1304/2013 par Eiropas Sociālo fondu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr.1081/2006

4) VI 2018. gada 19. decembrī ir aktualizējusi vadlīnijas Nr. 2.7. "Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu, ziņošanu par ES fondu ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā"⁶².

8. Kohēzijas politika pēc 2020. gada (2021. - 2027. gada plānošanas periods)

2018. gada II pusgadā tika turpināts darbs pie Latvijas interešu aizstāvības. FM ir izstrādājusi atjaunoto Latvijas Republikas pozīciju Nr.2 Par Kohēzijas politiku pēc 2020. gada, kas apstiprināta MK 2018. gada 10. jūlijā. Papildus aktīvi turpinās darbs pie Latvijas interešu aizstāvības ES Padomes darba grupās. FM darbam ar regulu priekšlikumiem ir izveidojusi Kohēzijas politikas nākotnes darba grupu, kurā tiek koordinētas Latvijas nostājas. Darba grupas sastāvā iekļautas gan nozaru ministrijas, gan sociālie partneri.

2018. gada IV ceturksnī ES Padomes Strukturālo pasākumu darba grupā ir panākta vienošanās par 2021. - 2027. gada Kohēzijas politikas kopīgo noteikumu regulas plānošanas, kā arī vadības sistēmas blokiem. Gatavojoties ES Vispārējo lietu Padomes 2018. gada 30. novembra sēdei FM ir izstrādājusi informatīvo ziņojumu "Par Eiropas Savienības Vispārējo lietu Padomes sanākumi 30. novembrī", kas apstiprināts MK 2018. gada 27. novembrī. Informatīvā ziņojuma ietvaros paustas Latvijas nostājas attiecībā uz Austrijas prezidentūras ES Padomē priekšlikumiem Kohēzijas politikas regulējumam. Vispārējo lietu Padomes sanāksmē Latviju pārstāvēja finanšu ministre Dana Reizniece-Ozola.

FM sadarbībā ar EM, Pārresoru koordinācijas centru un nozaru ministrijām 2018. gadā decembrī uzsāka darbu pie Latvijas investīciju vajadzību apkopošanas divpusējām sarunām ar EK saistībā ar gatavošanos 2019. gada Eiropas Semestra procesa, kura ietvaros gaidāmi priekšlikumi Latvijas Kohēzijas politikas ieguldījumiem 2021. - 2027. gada plānošanas periodā. Provizoriskās Latvijas investīciju vajadzības EK prezentētas 2018. gada 14. decembrī. Balstoties uz veikto investīciju apkopojumu izstrādāts Latvijas nostājas dokuments (*non-paper*), kas apstiprināts MK 2019. gada 15. janvārī, kā pielikums informatīvajam ziņojumam "Par 2019. gada Eiropas semestri".

Darbu prioritātes turpmāk

2019. gadā īpaša vērība tiks veltīta paplašinātā gada ziņojumu, kas ietver sevī 2018. gada snieguma ietvara mērķu izpildi iesniegšanai EK. Uz sasniegto rezultātu pamata 2019. gadā nacionāli būs jālemj par snieguma rezerves

⁶² Pieejamas arī ES fondu tīmekļa vietnē sadaļā "Vadlīnijas un skaidrojumi" – <http://www.esfondi.lv/vadlinijas--skaidrojumi> (skatīt 10.1.punktu).

finansējuma izmantošanu konkrētām investīciju jomām, specifiskiem atbalsta mērķiem. FM vadīs šo procesu koordinētai un efektīvai lēmumu pieņemšanai gan ES fondu Uzraudzības komitejā, gan valdībā. 2019. gadā turpināsies investīciju projektu ieviešanas finanšu disciplīnas nosacījumu ievērošanas uzraudzība. CFLA turpinās mērķtiecīgu un klientorientētu atbalstu projektu īstenotājiem plānoto investīciju mērķu īstenošanai. Īpaša vērība tiks veltīta “lielo” projektu virzībai un specifisko projektu risku pārvaldībai.

FM turpinās koordinētu un mērķtiecīgu darbu atbilstoši Latvijas interesēm, t.sk. attiecībā uz Kohēzijas politiku pēc 2020. gada (2021. - 2027. gada plānošanas periods). Tāpat FM regulāri informēs Saeimu, valdību un sabiedrību par aktuālo ES fondu ieviešanas progresu, sniedzot novērtējumu par riskiem un priekšlikumus rīcībai ar mērķi Latvijā pilnvērtīgi izmantot ES atbalsta finansējuma sniegtās investīciju iespējas.

Finanšu ministrs

J.Reirs

Rancāne, 67095485

Diana.Rancane@fm.gov.lv